Ekonomická fakulta
Faculty of Economics

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
University of South Bohemia in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Diplomová práce

Efektivnost institutu veřejných zakázek v České republice

Vypracovala: Bc. Kristýna Smutníková

Vedoucí práce: Ing. Antonín Šmejkal, Ph. D.

České Budějovice 2022

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích **Ekonomická fakulta**

Katedra: aplikované ekonomie a ekonomiky Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Smutníková Kristýna**
Osobní číslo: **E21107**
Studijní program: **Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management**

Název tématu: Efektivnost institutu veřejných zakázek v České republice

Zásady pro vypracování:
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl: Zhodnocení efektivnosti institutu veřejných zakázek v ČR pomocí komparace se zeměmi Visegrádské čtyřky.

Metodický postup:
1. Prostudování odborné literatury.
2. Zpracování metodiky v souladu s cílem diplomové práce.
3. Zpracování dat, komparace a její shrnutí.
4. Vyhodnocení a závěr.

Rámcová osnova:
1. Úvod.
2. Literární přehled.
3. Cíl a metodika.
4. Vlastní zpracování.
5. Vyhodnocení.
6. Závěr.
7. Přehled použité literatury.
8. Přílohy

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50-60 str.

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne …… ……...

Bc. Kristýna Smutníková

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala Ing. Antonínu Šmejkalovi, Ph. D. za odborné vedení diplomové práce, cenné rady a podněty v rámci zpracovávání. Velké díky patří mým kolegům z RBCB, ale také blízkým přátelům a rodině, kteří mě v průběhu studia podporovali.

Abstract

This diploma thesis deals with the topic of the public procurement effectiveness in the Czech republic. Main goal of this thesis is to determine the effectiveness by using selected indicators such as transparency indicator, potential risk indicator, administrative capacity indicator. From indices of mentioned indicators, the arithmetic average score was calculated, which implicate index of good procurement. According to the final index is efficiency assessed within the comparison among states in Visegrad Group. To determine the results, a detailed analysis and visualization of data was used in PowerBI program which offers business intelligence functionality. At the very end of this thesis, conclusion and specific steps are formulated. These steps could increase the effectiveness of public procurement in the Czech republic.

Keywords: public procurement, effectiveness, V4, Visegrad Group, transparency, administrative capacity, risk of corruption, good procurement, business intelligence

JEL classification: H57, D73, D82, K4, Y1

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem efektivnosti institutu veřejných zakázek v České republice. Cílem práce je zjištění úrovně efektivnosti procesu zadávání veřejných zakázek v ČR, a to pomocí zvolených ukazatelů: ukazatel transparentnosti, ukazatel potenciální rizikovosti, ukazatel správní kapacity. Z průměrných indexů zmíněných ukazatelů je aritmetickým průměrem vypočten index řádného zadávání, dle kterého je efektivnost dále posuzována v rámci komparace zemí V4. K určení výsledků je využita podrobná analýza a vizualizace dat v programu PowerBI, který disponuje funkcionalitou business intelligence. V závěru práce jsou zformulovány konkrétní kroky, které by mohly zvýšit efektivnost institutu veřejných zakázek v ČR.

Klíčová slova: veřejné zakázky, efektivnost, V4, Visegrádská čtyřka, transparentnost, správní kapacita, riziko korupce, řádné zadávání, business intelligence

JEL klasifikace: H57, D73, D82, K4, Y1

Obsah

1 Úvod 1
2 Literární přehled 3
2.1 Veřejné zakázky 3
2.1.1 Dělení veřejných zakázek 4
2.1.2 Zadavatelé veřejných zakázek 6
2.1.3 Dodavatelé veřejných zakázek 10
2.2 Zadávací řízení 12
2.2.1 Principy zadávání veřejných zakázek 13
2.2.2 Druhy zadávacího řízení 14
2.3 Informační platformy 18
2.3.1 Hlídač státu: K-index 18
2.3.2 VsechnyZakazky.cz 19
2.3.3 Zindex.cz 19
2.3.4 Politickefinance.cz 20
2.3.5 DATLAB kontrola 21
2.3.6 Transparency International 21
2.3.7 Informační systém o veřejných zakázkách 22
2.4 Efektivnost a její prvky 24
2.4.1 Transparentnost 24
2.4.2 Správní kapacita 25
2.4.3 Rizikovost korupce 26
2.4.4 Red flags v rámci zadávání VZ 27
3 Cíl a metodika práce 29
3.1 Cíl 29
3.2 Metodika 30

3.2.1 O platformě OpenTender 31
3.2.2 Příprava a čištění dat pro analyzování trhu VZ 32
3.2.3 Příprava a čištění dat pro analyzování indikátorů efektivnosti VZ 36
4 Aplikační část 50
4.1 Analýza trhu veřejných zakázek 50
4.1.1 Česká republika 50
4.1.2 Slovensko 55
4.1.3 Maďarsko 59
4.1.4 Polsko 62
4.1.5 Dílčí shrnutí 66
4.2 Ukazatelé efektivnosti 67
4.2.1 Ukazatel transparentnosti 67
4.2.2 Ukazatel potenciální rizikovosti 71
4.2.3 Ukazatel správní kapacity 76
4.2.4 Index řádného zadávání 79
4.2.5 Dílčí shrnutí 81
5 Závěr a doporučení 82
5.1 Zlepšovací návrhy 83
6 Summary 85
7 Zdroje 86
7.1 Knižní zdroje 86
7.2 Legislativa 86
7.3 Webové stránky 87
7.4 Odborné články 87
7.5 Ostatní 89
8 Seznam použitých objektů 90
8.1 Seznam obrázků 90

8.2 Seznam tabulek 90
8.3 Seznam grafů 90
9 Přílohy 92

1 Úvod

Veřejné zakázky patří mezi obecně velmi diskutované a medializované téma, čemuž se nelze udivovat. Dle výroční zprávy o stavu veřejných zakázek (dále jen „VZ“) v České republice za rok 2020 je uváděno, že rozsah trhu VZ ve vztahu k HDP je 12,65 %. Desetiletý průměr (2010 – 2019) zmíněného vztahu HDP a rozsahem trhu VZ je roven 12,49 %.

Výdaje na veřejné zakázky představují významný objem veřejných financí. Vynakládání těchto veřejných prostředků se týká každého z nás. Jako daňoví poplatníci bychom měli racionálně uvažovat nad využíváním financí, jež naplňují státní rozpočet. Měli bychom mít alespoň základní představu o tom, zda je s těmito prostředky nakládáno efektivně a probíhá správná alokace zdrojů.

Jak je však možné zjistit, že procesy spojené právě se zadáváním veřejných zakázek, jsou efektivní a správné? Odpověď je jednoduchá – monitoring, důkladná kontrola, sjednocení dat a předání informací na širokou veřejnost praktickou (nejlépe digitální) cestou.

Díky zveřejňovaným informacím a datům je tedy možné zjistit úroveň efektivnosti zadávání veřejných zakázek. Tato diplomová práce se zaobírá analýzou dat zveřejněných na platformě OpenTender, pomocí nástroje PowerBI.

Pro analýzu byla zvolena komparace výsledných hodnot v rámci zemí Visegrádské čtyřky. Důvodem srovnávání zemí V4 je to, že spolu vedly úzkou spolupráci na cestě k evropské integraci. Společně se zaměřují na prosazování spolupráce a stability, ale také na zvyšování efektivity státní správy. Dalším důvodem tohoto srovnání je, že samotný výsledek by nám nedokázal říct, zda se jedná o dobré nebo špatné hodnoty. V rámci porovnání je možné zjistit, zda si ČR vede lépe než státy V4 či hůře, popř. zda je možnost se u jejich metod a procesů inspirovat nebo naopak zlepšovat své zajeté způsoby.

Text je rozdělen do čtyř stěžejních částí. V první části je popsána literární rešerše týkající se řešené problematiky. Je zde uveden exkurz do veřejných zakázek jako takových, informačních webů o veřejných zakázkách a informace ohledně efektivnosti a jejích prvcích. Druhá část uvádí informace o stanoveném cíli a metodice práce. V metodice jsou popsány jednotlivé kroky analýzy trhu veřejných zakázek a zvolených indikátorů. To vše

je doplněno o příkazy psané v jazyku DAX[1]. Ve třetí části je metodika aplikována na jednotlivých datasetech – zkoumaná data jsou analyzována a vizualizována. Zde jsou zkoumány trhy jednotlivých zemí, ale i indikátory, díky nimž jsou v poslední části práce popsány konkrétní kroky potenciálně vedoucích ke zlepšení efektivnosti zadávání v ČR a celkový závěr práce.

[1] Data Analysis Expressions (DAX) je jazyk, který se používá pro vyjádření vzorců ve službě Analysis Services, Power BI a Power Pivotu.

2 Literární přehled

Tato část diplomové práce uvádí základní přehled informací o veřejných zakázkách. Dále jsou zde uvedeny weby, které se snaží patřičným způsobem podávat relevantní informace o zadávání veřejných zakázek v České republice. V poslední řadě jsou zde uvedeny základní prvky efektivnosti dle různých studií, které zadávání veřejných zakázek mohou ovlivňovat.

2.1 Veřejné zakázky

Je obecně známo, že použití institutu VZ má pro organizace veřejného sektoru smysl pouze ve chvíli, kdy je externí dodavatel schopen zajistit produkci požadovaných statků levněji než sám veřejný sektor.

Použití veřejné zakázky (dále jen VZ) v podstatě znamená, že se zadavatel rozhodne provést nákup od externího dodavatele a tímto krokem se vzdává interní produkce. Prováděný nákup může být zaměřován na jednotlivé dílčí vstupy, ale i na celou komplexní službu. (Maatyová, Ochrana, Pavel & kol., 2015)

Ačkoliv je pojem veřejná zakázka často užíván, jeho teoretická definice není zcela triviální záležitostí. Obecně lze identifikovat dva základní přístupy k tomuto institutu, a to přístup ekonomický a právní.

Veřejná zakázka je v zákoně č. 124/2016 Sb. § 7 definována jako „*uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce*“. Tak nám veřejnou zakázku popisuje právní nadhled.

Podíváme-li se na veřejnou zakázku z ekonomického pohledu je tento vztah popisován dosti podobně, viz definice dle Pavla (2013), str. 3: „*veřejná zakázka představuje smlouvu, která byla uzavřena mezi subjektem veřejného sektoru jako nakupujícím a subjektem jiného sektoru (soukromého, příp. třetího neziskového) jako prodávajícím*“.

Klíčovým pojmem pro posouzení, zda jde nebo nejde o veřejnou zakázku, je pojem **zadavatel**. Pokud je subjekt označen jako zadavatel, musí se při nakupování statků řídit ZZVZ.

2.1.1 Dělení veřejných zakázek

Veřejné zakázky jako takové poskytují několik možností, jak je dále členit a identifikovat. Základní dělení je uváděno v ZZVZ.

Nejzákladnějším členěním veřejných zakázek **dle** jejich **předmětu** jsou následující tři druhy, které popisuje Obrázek 1.

Obrázek 1: Členění zakázek dle předmětu

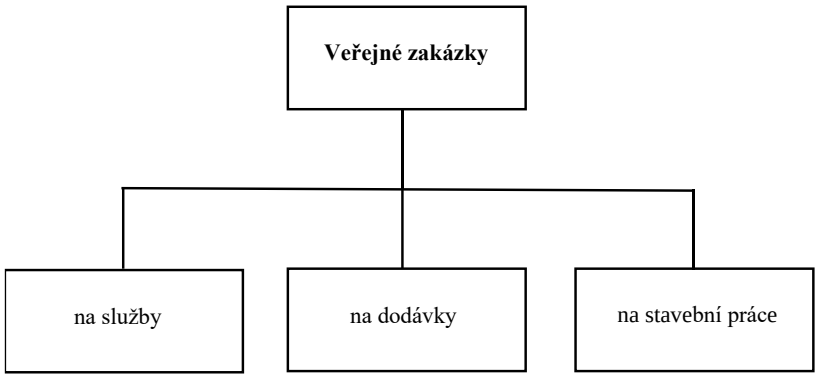

Zdroj: Vlastní zpracování

V § 14 ZZVZ jsou definovány jednotlivé druhy VZ. Veřejná zakázka na dodávky je taková veřejná zakázka, jejímž předmětem je pořízení věcí, zvířat nebo ovladatelných přírodních sil, a to pokud nejsou součástí veřejné zakázky na stavební práce. Pořízením se pak rozumí zejména koupě, nájem nebo pacht.

Veřejnou zakázkou na stavební práce se rozumí zakázka s předmětem zhotovení stavby nebo poskytnutí projektových činností.

Veřejná zakázka na služby je veřejná zakázka, jejímž předmětem je poskytování jiných činností než těch, které jsou považovány za dodávky nebo stavební práce.

Druh veřejné zakázky musí být správně určen, aby mohla být VZ správně zařazena do definovaných finančních limitů. Nestane-li se tak, může dojít ke spáchání správního deliktu.

Veřejné zakázky **dle limitu** dělíme na:

- nadlimitní veřejné zakázky,
- podlimitní veřejné zakázky,
- zakázky malého rozsahu.

Rozdělení VZ dle předpokládané hodnoty ve značné míře determinuje způsob zadávání veřejné zakázky. Hraniční hodnoty jsou dle nařízení vlády č. 172/2016 Sb., které bylo s účinností k 1.1.2020 změněno nařízením vlády č. 335/2019 Sb., obsaženy v Tabulce 1.

Tabulka 1: Přehled finančních limitů VZ

Přehled finančních limitů VZ			
Druh VZ	***VZ malého rozsahu***	***Podlimitní VZ***	***Nadlimitní VZ***
Služby (zadávané ústředními orgány státní správy)	do 2 000 0000	od 2 000 000 do 3 568 000	nad 3568 000
Služby (sektoroví zadavatelé)	-	-	nad 10 989 000
Služby (veřejní zadavatelé na nižší úrovni)	-	od 2 000 000 do 5 494 664	-
Dodávky (zadávané ústředními orgány státní správy)	do 2 000 0000	od 2 000 000 do 3 568 000	nad 3568 000
Dodávky (sektoroví dodavatelé)	-	-	nad 10 989 000
Dodávky (veřejní zadavatelé na nižší úrovni)	-	od 2 000 000 do 5 494 664	-
Stavební práce	do 6 000 0000	od 6 000 000 do 137 366 000	nad 137 366 000
Stavební práce (sektoroví zadavatelé)	-	-	nad 137 366 600

Zdroj: Přepracováno dle nařízení vlády č. 335/2019 Sb.

Na základě přijetí nařízení vlády č. 335/2019 Sb. se finanční limity pro jednotlivé druhy VZ snížily. Ceny jsou uváděny v Kč, bez DPH.

V Obrázku 2 je znázorněna evropská a národní právní působnost v oblasti veřejných zakázek, a to v závislosti na jejich rozsahu.

Obrázek 2: Evropská a národní právní působnost v oblasti veřejných zakázek

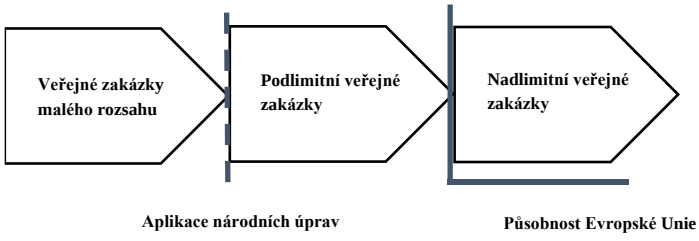

Zdroj: Přepracováno dle Rističová (2010)

Nadlimitní veřejné zakázky musí být zadány dle Evropských směrnic. Tento typ VZ je zveřejňován v Evropském věstníku (TED). Obecně jsou časové limity mezi časem zveřejněním a termínem pro podání nabídky poměrně dlouhé. Důvodem této časové prodlevy je předpokládaná účast zahraničních subjektů. (Maaytová, Ochrana, Pavel & kol., 2015)

Podlimitní veřejné zakázky jsou upravovány národní legislativou. Je nutné respektovat principy stanovené v ZZVZ – transparentnost, zákaz diskriminace, rovné zacházení. Časové limity mezi časem zveřejnění a termínem pro podání nabídky je o mnoho kratší než u VZ nadlimitních. Informace o těchto veřejných zakázkách jsou zveřejňovány v národním informačním systém. V případě ČR se jedná o Věstník veřejných zakázek. (Maaytová, Ochrana, Pavel & kol., 2015)

Veřejné zakázky malého rozsahu patří do poslední kategorie členění VZ dle finančních limitů. Vzhledem k jejich malé předpokládané hodnotě se shledává jako neefektivní realizovat složitá a mnohdy až přehnaně formální výběrová řízení. Vynaložené administrativní náklady by totiž mohly překročit případnou úsporu plynoucí z přítomnosti na konkurence na nabídkové straně. Je tedy umožněno, aby zadavatelé tyto zakázky zadávali dle vlastních postupů. (Maaytová, Ochrana, Pavel & kol., 2015)

2.1.2 Zadavatelé veřejných zakázek

Pojem **zadavatel** je přesně vymezen v § 4 odst. 1 ZZVZ Sb. Jedná se takový ekonomický subjekt, který má povinnost zadávat výběrová řízení v rámci VZ, a to v souladu s platnou národní a legislativou Evropské Unie.

Zadavatele můžeme rozdělit na veřejné zadavatele, dotované zadavatele, centrální zadavatele a sektorové zadavatele.

Veřejný zadavatel

Veřejným zadavatelem může být ekonomický subjekt, který splňuje alespoň jednu z následujících možností převzatých ze ZZVZ. Do veřejných zadavatelů můžeme zařadit následující:

a) Česká republika; v případě České republiky se organizační složky státu považují za samostatné zadavatele,

b) Česká národní banka,
c) státní příspěvkové organizace,
d) územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace,
e) jiná PO, pokud splňuje podmínky uvedené v § 4 odst. 1, písm. e), body 1. a 2.

Dotovaný zadavatel

Dotovaným zadavatelem je osoba (FO či PO), která k úhradě nadlimitní nebo podlimitní VZ použije více než 200 000 000 Kč, nebo více než 50 % peněžních prostředků, poskytnutých z

a) rozpočtu veřejného zadavatele,
b) rozpočtu Evropské unie nebo veřejného rozpočtu cizího státu s výjimkou případů, kdy je veřejná zakázka plněna mimo území Evropské unie.

Sektorový zadavatel

Tento druh zadavatele není v ZZVZ přímo definován. Jedná se však o zadavatele, který zadává sektorové veřejné zakázky, a to včetně sektorových koncesí. Činnosti sektorového zadavatele podléhají regulaci státu a vztahují se na něj ustanovení platící pro sektorové zadavatele.

Centrální zadavatel

Centrální zadavatel je konkretizován v § 9 ZZVZ Sb. Jedná se tedy o veřejného zadavatele nebo zadavatele podle práva jiného státu, který provádí zadávací řízení spočívající v pořízení dodávky nebo služby, jež přenechá dalším zadavatelům za pořizovací cenu. Zákon dále říká, že centrální zadavatel a zadavatel, pro něhož má být centralizované zadávání provedeno, jsou povinni uzavřít písemnou smlouvu, v níž si upraví všechna svá vzájemná práva a povinnosti v souvislosti s centralizovaným zadáváním.

V § 9 odst. 6 ZZVZ Sb. je dále uvedeno, že centrální zadavatel může pořizovat v rámci centralizovaného zadávání dodávky, služby nebo stavební práce i pro sebe.

2.1.2.1 Kooperace mezi zadavateli

Zadavatelé mezi sebou mohou využít různé formy spolupráce, které jsou legislativou povoleny. Mezi tyto formy spolupráce řadíme:

- společné zadávání,
- společné zadávání za účasti zadavatelů z různých členských států,
- centralizované zadávání,
- vertikální spolupráce,
- horizontální spolupráce.

Společné zadávání

Dle § 7 ZZVZ mohou zadavatelé zadávat veřejné zakázky společně. Může se tak dít i s ekonomickým subjektem, který nemá povinnost postupovat podle zmiňovaného zákona. Je však důležité, aby před zahájením zadávacího řízení byla mezi společnými zadavateli, uzavřena písemná smlouva. Tato smlouva by měla dostatečně vymezovat jejich vzájemná práva a povinnosti. Dále by měla stanovit způsob jednání se třetími stranami.

Společné zadávání za účasti zadavatelů z různých členských států

Tato forma zadávání je podobná výše zmíněné formě. Rozdílem je fakt, že v tomto společném zadávání je alespoň jeden ze zadavatelů subjektem jiného členského státu. V tomto případě je důležité, aby bylo pro obě strany určeno rozhodné právo, jimž se bude nastalý vztah řídit. Rozhodné právo se určí mezinárodní smlouvou nebo dohodou osob zúčastněných na společném zadávání. (Zákon 134/2016 Sb., Zákon o zadávání veřejných zakázek)

Centralizované zadávání

Centralizované zadávání VZ je také chápáno pod pojmem Resortní společných nákup. Tato forma zadávání probíhá ve chvíli, kdy se více zadavatelů domluví na tom, že jejich zájmem je stejný předmět plnění nebo jim ze spolupráce plynou patřičné výhody. Centrální zadavatel zaštiťuje celý proces. Jako jiné formy spolupráce, tak i u této formy

je stanoveno, že musí být smluvně ošetřena. (Zákon 134/2016 Sb., Zákon o zadávání veřejných zakázek)

Ministerstvo financí provádí Resortní společný nákup s cílem hospodárného vynakládání veřejných finančních prostředků a efektivního využití administrativních kapacit. Resortní společný nákup by měl být realizován v nejširším možném rozsahu, pokud lze takovým postupem stanoveného cíle dosáhnout. (MFČR, 2017)

Informace o aktuálně připravovaných VZ, k nimž je možné se připojit, jsou zveřejňovány na stránkách Ministerstva financí České republiky. K 18. 11. 2021 je například možné se připojit podáním nabídek na nákup notebooků velikosti 12-13", či k centrálnímu nákupu osobních vozidel různých kategorií.

Vertikální spolupráce

Jako všechny předešlé formy spolupráce, tak i forma vertikální spolupráce je uzákoněna v ZZVZ. Vertikální spolupráce je někdy označována též jako spolupráce *in-house*. ZZVZ umožňuje zadavateli uzavřít smlouvu s dodavatelem na plnění zakázky v rámci vertikální spolupráce mimo tento zákon pouze za daných podmínek.

a) Zadavatel sám nebo společně s jinými zadavateli ovládá PO obdobně jako své vnitřní organizační jednotky.
b) V takto ovládané osobě nemá majetkovou část jiná osoba než ovládající veřejný zadavatel nebo ovládající veřejní zadavatelé.
c) Více něž 80 % celkové činnosti takto ovládané osoby je prováděno při plnění úkolů, které jí byly svěřeny ovládajícím veřejným zadavatelem nebo ovládajícími veřejnými zadavateli nebo jinými PO, které ovládající veřejný zadavatel nebo veřejní zadavatelé rovněž ovládají jako své vnitřní organizační jednotky.

V ustanovení § 11 odst. 4 je pak upravena tzv. opačná vertikální spolupráce. Toto ustanovení říká, že zadání veřejné zakázky v rámci vertikální spolupráce je možné i v případě, kdy ovládaná PO zadá zakázku veřejnému zadavateli, jenž ji ovládá.

Horizontální spolupráce

V zákoně jsou stanoveny podmínky horizontální spolupráce, při jejichž splnění může být uzavřena smlouva mezi veřejnými zadavateli na základě které se nebude jednat o veřejnou zakázku, a tedy může být smlouva uzavřena bez zadávacího řízení.

Smlouva uzavřená mezi veřejnými zadavateli se nepovažuje za veřejnou zakázku při kumulativním splnění těchto tří podmínek:

- Smlouva zakládá nebo provádí spolupráci mezi veřejnými zadavateli za účelem dosahování jejich společných cílů směřujících k zajišťování veřejných potřeb.
- Spolupráce zmiňovaná v předchozím bodě se řídí pouze ohledy s veřejným zájmem.
- Každý ze zúčastněných zadavatelů vykonává na trhu méně než 20 % svých činností, kterých se zmiňovaná spolupráce týká.

2.1.3 Dodavatelé veřejných zakázek

Dodavatelem se obecně chápe osoba, která nabízí VZ dle jejich předmětu. Je to tedy osoba, která je schopna poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce. Může se jednat o jednu osobu, ale také o více těchto osob společně. Za dodavatele se považuje i pobočka závodu. V tomto případě se tak za sídlo dodavatele považuje sídlo pobočky tohoto závodu. (Peková & kol., 2012)

Aby se dodavatel mohl stát aktivním účastníkem zadávacího řízení a tím se tedy ucházet o plnění veřejné zakázky, musí splnit určité kvalifikační předpoklady.

2.1.3.1 Kvalifikace dodavatele

V rámci kvalifikačních předpokladů se jedná o prokázání způsobilosti dodavatele, která zadavateli potvrzuje skutečnost, že vybraný dodavatel bude s to předmět veřejné zakázky splnit.

Zadavatel má možnost provést posouzení kvalifikace pouze u nabídky, která bude zadavatelem vybrána na základě provedeného hodnocení nabídek.

Zákon 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek rozlišuje dva druhy kritérií. Jedná se o kritéria způsobilosti a kritéria kvalifikace.

Kritéria způsobilosti

Kritéria způsobilosti je v případě nadlimitních veřejných zakázek zadavatel **povinen** požadovat. Tato kritéria jsou dodavatelem splněna v případě, kdy se nacházejí v souladu se zmiňovaným zákonem ZZVZ.

Dodavatel je povinen prokázat, že:

1) nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin (příloha č. 3 ZZVZ),
2) nemá splatné daňové nedoplatky, nemá splatný nedoplatek na pojistném, nemá splatné penále na veřejném zdravotním pojištění, sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
3) dodavatel není v likvidaci.

Profesní způsobilost musí dodavatel prokázat předložením výpisu z obchodního rejstříku nebo jiné obdobné evidence. Zadavatel má právo po dodavateli (v doložení profesní způsobilosti) požadovat doložení oprávnění k podnikání, a to v rozsahu odpovídajícímu předmětu veřejné zakázky. V dalších případech může být také požadováno doložení členství v profesní samosprávné komoře či jiné profesní organizaci.

Kritéria kvalifikace

Mezi kritéria kvalifikace, která je zadavatel **oprávněn** po dodavateli vyžadovat, řadíme tzv. ekonomickou a technickou kvalifikaci.

Ekonomická kvalifikace

Ekonomická kvalifikace umožňuje roztřídit dodavatele na ekonomicky silné a slabé. Pro plnění zakázek je potřeba, aby dodavatel byl schopen zabezpečovat veřejnou zakázku po finanční stránce. Kritéria ekonomické kvalifikace jsou vymezena v § 78 ZZVZ.

Zadavatel může požadovat, aby minimální roční obrat dodavatele dosahoval zadavatelem stanovené minimální míry, a to maximálně za 3 bezprostředně předcházející účetní období.

Podmínka minimální výše ročního obratu nesmí přesahovat dvojnásobek předpokládané hodnoty VZ. Pokud je veřejná zakázka rozdělena na části, je potřeba, aby zadavatel stanovil podmínku ekonomické kvalifikace na každou část zvlášť.

Dodavatel prokazuje svou ekonomickou kvalifikaci (obrat) výkazem zisku a ztráty nebo obdobným dokladem, a to podle právního řádu země sídla dodavatele.

Technická kvalifikace

Zákon jasně stanovuje, že zadavatel stanovuje prokazování technické kvalifikace za účelem prokázání lidských zdrojů, technických zdrojů nebo odborných schopností a zkušeností nezbytných pro plnění veřejné zakázky v odpovídající kvalitě. Zadavatel může považovat technickou kvalifikaci za neprokázanou, pokud prokáže, že dodavatel má protichůdné zájmy, které by mohly negativně ovlivnit plnění veřejné zakázky.

Kritérii může být například požadavek zadavatele na předložení seznamu všech referenčních zakázek, které byly dodavatelem realizovány. V případě stavebních prací se jedná o interval 5 let, v případě dodávek a služeb se jedná o interval 3 let. Dále může zadavatel požadovat seznam techniků nebo technického vybavení, předložení vzorků, osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci nebo také seznam a popis kvalifikace osob podílejících se na plnění veřejné zakázky.

2.2 Zadávací řízení

Zadávacím řízením rozumíme určitý procesní postup zadavatele, který vede k zadání veřejné zakázky. Současně využívaný zákon – zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů – rozeznává přesně 9 druhů zadávacích řízení.

Pojem „*zadávací řízení*“ by však měl být využíván k pojmenování pouze vymezených 9 druhů zadávacích řízení v ZZVZ. Zakázka, která je zadávána mimo ZZVZ – jedná se tedy o zakázky malého rozsahu – je zadávána bez zadávacího řízení a měl by být tedy volen jiný pojem, např. *výběrové řízení*. (Balýová, 2020)

V případě využívání jednotlivých zadávacích řízení je požadováno, aby zadavatel bezpodmínečně splňoval všechny podmínky, které jsou stanovené zákonem pro příslušné

zadávací řízení. Ve chvíli, kdy zadavatel zahájí příslušné zadávací řízení pro daný druh veřejné zakázky v příslušném režimu, je nutné, aby ho i v tomto vybraném zadávacím řízení uzavřel – není tedy přípustné, aby bylo zadávací řízení v průběhu nijak měněno. (Balýová, 2020)

2.2.1 Principy zadávání veřejných zakázek

Pro zadavatele je ve zmiňovaném zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, pevně stanoveno několik principů, které jsou povinni při zadávání VZ dodržovat.

Jedná se o tyto zásady:

- zásada transparentnosti,
- zásada zákazu diskriminace,
- zásada rovného zacházení,
- zásada přiměřenosti.

Dále pro zadavatele vyvstává povinnost zákazu omezování účasti dodavatelů v zadávacím řízení, kteří mají sídlo v členském státě EU, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederaci. Tato povinnost však platí i pro státy, které mají s ČR nebo EU uzavřenou mezinárodní smlouvu, která těmto státům zaručuje přístup dodavatelům k zadávané veřejné zakázce.

Zadavatel je dále povinen při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele; dodržovat zásady:

- sociálně odpovědného zadávání,
- environmentálně odpovědného zadávání a inovací.

Tento procesní postup je zadavatel **povinen** řádně odůvodnit[2].

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.
Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy.

2.2.2 Druhy zadávacího řízení

Volba druhu zadávacího řízení je podmíněna režimem veřejné zakázky. Druhy zadávacího řízení jsou přehledně znázorněny na následujícím Obrázku 3, a to dle jednotlivých režimů veřejných zakázek.

Obrázek 3: Druhy zadávacího řízení dle režimu VZ

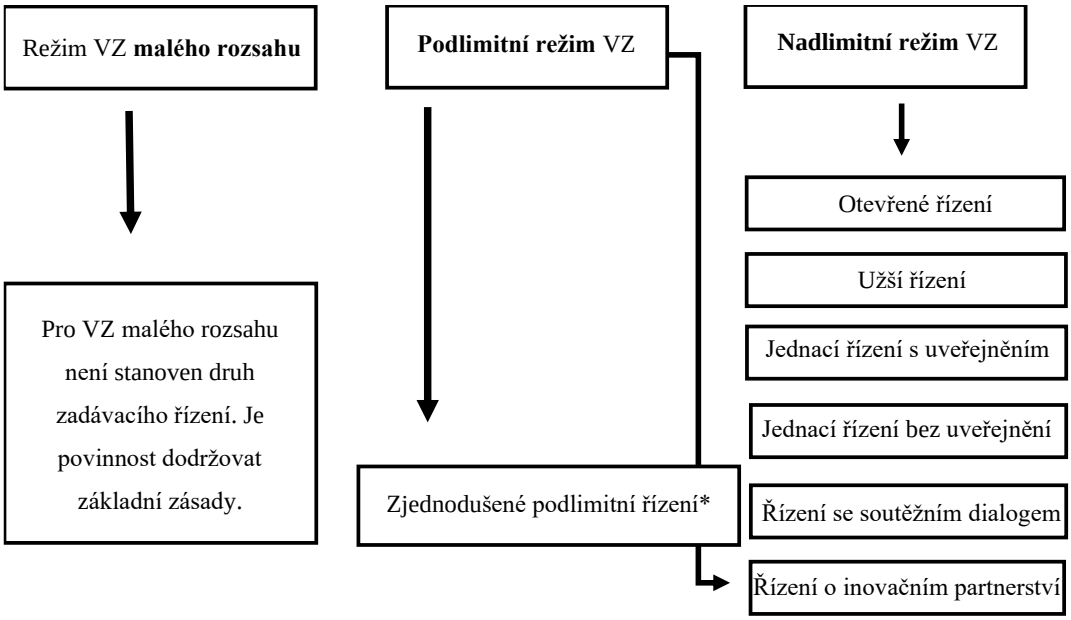

Zdroj: Přepracováno dle Stručný průvodce zadavatele světem VZ (2019)

* u veřejné zakázky na stavební práce je možné využít zjednodušené podlimitní řízení pouze v případě, že předpokládaná hodnota nepřesáhne hodnotu 50 000 000 Kč.

Zjednodušené podlimitní řízení (§ 53 ZZVZ)

Zjednodušené podlimitní řízení může být využíváno pro jakékoliv zadávání podlimitní veřejné zakázky na dodávky či služby. Pro zadání veřejné zakázky na stavební práce je však důležité, aby její předpokládaná hodnota nepřesáhla 50 000 000 Kč.

Toto řízení má formu zjednodušeného otevřeného řízení a je v praxi poměrně hojně využíváno.

Zjednodušené podlimitní řízení je zahájeno v momentě, kdy je zveřejněna výzva k podávání nabídek na profilu zadavatele. Takto je vyzván neomezený počet

dodavatelů k podání nabídky. Zadavatel nesmí s účastníky zadávacího řízení o podaných nabídkách jednat.

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *approaching bidders*.

Otevřené řízení (§ 56 ZZVZ)

Otevřené řízení je bráno jako jedno z nejefektivnějších a netypičtějších druhů zadávacích řízení. V rámci tohoto zadávacího řízení vyzývá zadavatel neomezený počet dodavatelů k podání nabídek a prokázání své kvalifikace.

Zadavatel stejně jako u zjednodušeného podlimitního řízení nesmí s účastníky zadávacího řízení jednat o podaných nabídkách.

Zadávací řízení je zahájeno při odeslání formuláře o zahájení zadávacího řízení do Věstníku veřejných zakázek.

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *open*.

Užší řízení (§ 58)

V případě užšího řízení jsou dodavatelé nejprve vyzváni k prokázání svých kvalifikačních předpokladů, teprve po zhodnocení kvalifikace jsou tito dodavatelé vyzýváni k podání nabídky. Na základě tohoto procesu se užšímu řízení také přezdívá jako „*dvoukolové řízení*“. Tento proces nám tedy naznačuje, že zadávání veřejné zakázky v tomto řízení je delší než v otevřeném řízení.

Stejně jako v předchozích druzích řízení, ani zde nesmí zadavatel s účastníky zadávacího řízení jednat o podaných nabídkách.

Zadávací řízení je zahajováno na základě odeslaného formuláře oznámení o zahájení zadávacího řízení do Věstníku veřejných zakázek – jedná se tedy o stejný proces jako u otevřeného řízení.

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *restricted*.

Jednací řízení s uveřejněním (§ 60 ZZVZ)

Dle zákona je možné v případě nadlimitních VZ využít jednací řízení s uveřejněním pokud:

- potřeby zadavatele nelze uspokojit bez úpravy na trhu dostupných plnění,
- součástí plnění VZ je návrh řešení nebo inovativní řešení,
- VZ nemůže být zadána bez předchozího jednání z důvodu zvláštních okolností vyplývajících z povahy, složitosti, právních a finančních podmínek spojených s předmětem VZ, nebo
- nelze stanovit technické podmínky odkazem na technické dokumenty podle § 90 odst. 1) a 2).

Zadavatel může tento druh zadávacího řízení využít také v případě, jestliže předchozí otevřené nebo užší řízení bylo zrušeno podle § 127 odst. 1).[3]

Řízení je opět zahajováno na základě oznámení nebo předběžného oznámení na formuláři do Věstníku veřejných zakázek, jakož tomu bylo i u předchozího druhu zadávacího řízení.

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *negotiated with publication*.

Jednací řízení bez uveřejnění (§ 63 ZZVZ)

Jednací řízení bez uveřejnění – jak již název napovídá – je jedno z nejméně transparentních zadávacích řízení. S ohledem na tuto skutečnost je řízení podrobeno důkladným kontrolám ze strany kontrolních orgánů.

Obecně je doporučováno se tomuto zadávacímu řízení vyhýbat, avšak někdy je potřeby zadavatele vyžadují právě tento druh zadávacího řízení. Důvody pro využití tohoto řízení je podrobně popsáno v ZZVZ a vyplývají z evropských směrnic.

V předchozích druzích zadávacího řízení nemohla strana zadavatele jednat s dodavateli, v tomto řízení však zadavatel může jednat s jedním či více dodavateli.

[3] Dle § 127 odst. 1) ZZVZ je zrušeno zadávací řízení v případě uplynutí lhůty pro podání žádostí o účast, předběžných nabídek nebo nabídek v zadávacím řízení není žádný účastník zadávacího řízení.

Dle § 67 ZZVZ je tento typ zadávacího řízení zahájeno odesláním výzvy k podání nabídek nebo zahájením jednání s dodavatelem. V jednacím řízení bez uveřejnění jedná zadavatel o uzavření smlouvy. Zadavatel má možnost v průběhu jednání měnit zadávací podmínky, ty však musí korespondovat s podmínkami, které jsou stanovené pro tento druh řízení.

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *negotiated without publication*.

Řízení se soutěžním dialogem (§ 68 ZZVZ)

Řízení se soutěžním dialogem spadá do těch druhů řízení, která se používají nejméně. Tento druh zadávacího řízení je speciální v tom, že je využíván při zadávání veřejné zakázky se složitým předmětem plnění.

Jde tedy o moment, kdy zadavatel není schopen před zahájením zadávacího řízení dostatečně přesně specifikovat předmět veřejné zakázky, případně není možné uspokojit potřeby zadavatele na základě plnění, která jsou na trhu dostupná.

Řízení je opět zahájeno na základě odeslaného formuláře Věstníku veřejných zakázek.

Průběh řízení je velice podobné jednacímu řízení s uveřejněním.

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *competitive dialogue*.

Řízení o inovačním partnerství (§ 70 ZZVZ)

Zásadní podmínkou pro využití tohoto řízení je nemožnost plnění potřeb zadavatele v rámci trhu při využití existujících dodávek, služeb a stavebních prací. Důležité je si dát pozor na to, aby předpokládaná hodnota dodávek, služeb nebo stavebních prací zadávaných v řízení o inovačním partnerství nebyla nepřiměřená investici potřebné pro jejich vývoj.

Předmětem veřejné zakázky musí být:

- **inovace postupů** – nový nebo podstatně zdokonalený způsob výroby, poskytování služeb, významné technologické změny apod.

- **organizační inovace** – realizace nového způsobu organizace obchodních praktik podniku, vnějších vztahů nebo pracovišť. (Veřejné zakázky pro zastupitele obcí, 2018)

V aplikační části je toto řízení sjednoceno pod název *innovation partnership*.

2.3 Informační platformy

Informace jsou v dnešním světě komoditou, bez které nemůžeme existovat. Bez informací nejsme schopni vyvozovat závěry, na základě kterých, jsou tvořena rozhodnutí. I v případě veřejných zakázek jsou informace podstatnou částí všeho. Na základě nich se zadavatel rozhoduje, kterému subjektu zakázku zadá. V závislosti na podstatných informacích se rozhoduje o tom, zda nejsou nutné další legislativní změny, aby procesy byly optimalizovanější apod.

Velkým problémem v České republice, ale i v jiných zemích je to, že existuje pouze hrstka kvalitních a přehledných informačních webů o veřejných zakázkách. Ty však nejsou spravovány ministerstvy, nýbrž byly vytvořeny subjekty soukromého sektoru a financovány investory. Tyto weby postupně vznikaly na základě potřeby transparentnosti a propojenosti informací, jež stát nedokáže poskytovat v rámci svých veřejných informačních systémů.

Několik vybraných webů je popsáno níže. Ač se jedná o informační kanály, které jsou uživatelsky přívětivé a logicky strukturované, nejsou vzájemně propojené a data z různých zdrojů vedou k různým výsledkům. Důvodem je neotevřenost dat státu široké veřejnosti.

2.3.1 Hlídač státu: K-index

Na webových stránkách www.hlidacstatu.cz je zveřejňován tzv. K-index (index klíčových rizik). Jedná se o softwarový nástroj Hlídače státu, který díky otevřeným datům z Registru smluv dokáže analyzovat transparentnost úřadů a jejich hospodaření s veřejnými prostředky.

Tento nástroj má za cíl zlepšit a kultivovat chování státních institucí. Pomocí jednotlivých dat ze zmiňovaného Registru smluv dokáže nástroj K-index identifikovat riziková místa ve smluvních vztazích státu a soukromých subjektů. (Bláha, Styralová, Petrová, 2020)

Například Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích je hodnocena indexem **A**. To znamená, že nevykazuje žádné rizikové faktory a zakázky se nekoncentrují u žádných dodavatelů. Dále K-index odhalil, že tato instituce skrývá cenu u 125 smluv, což indikuje střední riziko. Díky tomuto nástroji lze také zjistit stav smluv, hodnoty smluv, počet veřejných zakázek, ve kterých univerzita působila jako dodavatel, ale také jako zadavatel. Navíc jsou zde udávány informace o počtu a výši dotací, informace převzaté z insolvenčního rejstříku, statistiky dodavatelů a odběratelů. Tento nástroj napomáhá velkou měrou k udržení transparentnosti.

2.3.2 VsechnyZakazky.cz

Tato webová stránka umožňuje hledat jak dle konkrétní veřejné zakázky, tak i zadavatele či dodavatele. Je zde zveřejněn seznam a přehled informací k veřejným zakázkám. Ke každému parametru (veřejná zakázka, dodavatel, zadavatel) je vytvořen přehled, který zahrnuje Top 10 zakázek, odvětvovou strukturu zakázek, Top 10 dodavatelů, Top 10 zadavatelů, druh řízení zakázek, konkurenci ve vypsaných soutěžích.

Pokud by opět měl být tento nástroj aplikován na JCU, krátký popisný přehled by vypadal nějak následovně. Jedna z největších zakázek pro JCU (na základě ceny bez DPH) je dle informací *JU Pavilony univerzitní knihovny a humanitárních oborů s rektorátem*. Zakázky jsou nejvíce směřovány do stavebnictví, ale také například do informatiky a komunikace nebo strojírenských či kancelářských produktů. Dle počtu zakázek je největším dodavatelem pro JCU *BioTech a.s.* Naopak dle hodnoty zakázek je největším dodavatelem *OHL ZŠ, a.s.* Z 63.3 % využívá JCU otevřené řízení, na druhém místě využívá nejvíce řízení jednací bez uveřejnění. Konkurenční efekt však pokulhává. Největší počet zakázek bylo soutěženo mezi dvěma či jedním dodavatelem.

2.3.3 Zindex.cz

Webová stránka www.zindex.cz umožňuje nahlédnout na hodnocení zadavatelů veřejných zakázek. Cílem této platformy je motivace k hospodárným nákupům. V rámci spravované databáze můžete zadat do vyhledávače jakýkoliv úřad, o kterém chcete zjistit nějaké informace.

Je-li aplikováno využití tohoto nástroje například na statutární město České Budějovice, dozvíme se následující informace: České Budějovice se v rámci zadavatelů *velkých měst*[4] umístily na krásném 9. místě, a to s indexem 73 %. ČB by se měly více zaměřit na zvýšení konkurenčního efektu a dávat tak prostor většímu počtu dodavatelů. Na druhou stranu můžeme vidět, že velký objem zakázek nezískává pouze jedna firma nebo skupinka dodavatelů, ale je využíváno širšího spektra. Zadavatel pouze z malé části napomáhá vyšší a kvalitnější konkurenci, ku příkladu z 0 % využívá elektronickou aukci, či z 1 % využívá inovativní řízení. V čem však České Budějovice bodují je, že dle informací nebyla žádná zakázka uváděna v přezkum Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Informací, které tento nástroj dokáže nabídnout je však o mnoho více než je zde uvedeno.

2.3.4 Politickefinance.cz

Nástroj Politické finance umožňuje sledovat financování politických stran, a napojení jejich podporovatelů na veřejné finance. Tento nástroj tedy dokáže odhalit existenci vazeb mezi firmami a politickými stranami. Pomocí vyhledávání je možné najít dárce podle jeho jména. Dále však nástroj umožňuje procházet dárce podle toho, zda získali nějakou veřejnou zakázku nebo dotaci.

Díky této možnosti můžeme zjistit, zda při veřejných zakázkách, nedochází ke konfliktu zájmů. Takovým konfliktem zájmu by tedy mohlo být, pokud firma nebo FO daruje politické straně finanční prostředky. Na základě toho by zadavatel veřejné zakázky (v rámci kterého je u moci politická strana) zadal zakázku té firmě či FO, která by jej takto finančně podporovala.

Do roku 2017 bylo velice obtížně zjistitelné, kdo a komu daroval nějaký finanční obnos. Předtím se tyto informace uchovávaly v Parlamentní knihovně. Posléze byly tyto informace zveřejňovány na stránkách Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí. Na stránkách UDHPS tyto informace však nejsou zpracovány tak, aby se s nimi pracovalo jednoduše a byly dostatečně transparentní. V současné době je tedy možné využívat stránky www.politickefinance.cz, díky kterým je možné být dostatečně informován.

[4] Města s ročními nákupy nad 300 mil. Kč.

Pokud by měl být opět uveden příklad aplikace, využijeme například politickou stranu ANO 2011. Díky tomuto nástroji jednoduše zjistíme, že v období 2012-2020 získala tato strana 7 374 darů v přepočtu celkem na 263 303 564 Kč. Pomocí filtru si můžeme vyhledat rizikovost dle typu rizika. Zvolíme-li veřejné zakázky a dotace, zjistíme, že takovou rizikovou firmou může být např. Synthesia a.s., ETD TRANSFORMÁTORY a.s. nebo EAA – OIL, s.r.o. a mnoho dalších.

Tato stránka nám poskytuje i informace o finančním zdraví politických stran (hodnoceno finančním ukazatelem dluh/EBITDA). Dále můžeme zkoumat rozpočty jednotlivých stran, tedy vývoj jejich příjmů a výdajů v čase.

Díky tomuto nástroji je financování politiky průhlednější než kdy předtím.

2.3.5 DATLAB kontrola

Na webových stránkách www.kontrola.datlab.eu je možné provést kontrolu rizik ve veřejných zakázkách. Tento nástroj je využitelný pro vyhledávání možných problémů u veřejných zakázek. Pomáhá předejít právním komplikacím, a najít prostor pro úsporu. Zjišťuje se například zda nebyly prováděny nákupy mimo zákon a profil, zda nejsou dodavatelé napojeni na politickou stranu, zda existují neplatné smlouvy, jež by byly mimo registr smluv a podobně.

Tento nástroj nemá dokazovat pochybení či porušení zákona. Zjištěná rizika znamenají pouze vyšší možnost výskytu takových situací. Výsledná rizika by proto sama o sobě neměla být kladena k tíži dodavatele ani zadavatele. Kontrola jako celek by měla sloužit jako vstup pro lepší nastavení vnitřních kontrolních postupů či hloubkový audit.

Nevýhodou této platformy je, že podrobnější kontrola a monitoring je již zpoplatňována.

2.3.6 Transparency International

Další známou informační platformou je Transparency International. Tento web se snaží analyzovat korupci ve 180 zemích dle CPI na škále 0 až 100 bodů. Bodové ohodnocení 100 získávají země, které jsou považovány za bezkorupční a nulu zase ty, kde je korupce na vysoké úrovni. Na prvním místě je například Dánsko, Finsko a Nový Zéland s bodovým ohodnocením 88. Žádná z analyzovaných zemí není stoprocentní.

Pokud se podíváme na země V4 výsledky jsou následující:

- Česká republika – skóre 54 (místo 49/180),
- Slovensko – skóre 52 (místo 56/180),
- Maďarsko – skóre 43 (73/180),
- Polsko – 56 (42/180).

2.3.7 Informační systém o veřejných zakázkách

Výše zmiňované informační weby byly konstruovány soukromými subjekty. Ve správě ministerstev jsou informační systémy, které neposkytují přehlednost informací a často neúplné otevření všech podstatných dat.

Informační systém o veřejných zakázkách je zakotven části jedenácté § 224 ZZVZ. Dle tohoto zákona je informační systém o veřejných zakázkách *informačním systémem veřejné správy*. Jeho fungování a správný chod má na starosti Ministerstvo pro místní rozvoj.

Informační systém o veřejných zakázkách obsahuje 3 podsystémy:

- Věstník veřejných zakázek,
- seznam kvalifikovaných dodavatelů,
- další informace potřebné k elektronické komunikaci při zadávání veřejných zakázek.

Věstník veřejných zakázek

Věstník veřejných zakázek je ta část informačního systému o veřejných zakázkách, kde jsou uveřejňovány informace o zadávacích řízeních a veřejných zakázkách na celostátní úrovni.

Seznam kvalifikovaných dodavatelů

Zde se jedná o tu část informačního systému o veřejných zakázkách, která slouží dodavatelům k prokázání základní způsobilosti a profesní způsobilosti.

V tomto seznamu jsou evidovány následující informace o dodavatelích, která jsou běžně dostupná:

- název a sídlo dodavatele – jde-li o PO; jde-li o FO pak jméno a příjmení, popř. obchodní firma,
- právní forma PO,
- identifikační číslo (bylo-li přiděleno),
- předmět podnikání nebo jiné činnosti, na kterou se zápis v seznamu kvalifikovaných dodavatelů vztahuje,
- seznam dokladů prokazující základní a profesní způsobilost,
- datum zápisu do kvalifikovaných dodavatelů,
- datum poslední aktualizace údajů. (ZZVZ § 227)

Takto evidovaní dodavatelé mohou být ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů vyjmuti, a to na základě rozhodnutí o vyřazení Ministerstva pro místní rozvoj. Důvodů pro vyřazení stanovuje zákon ZZVZ několik:

- dodavatel nesplňuje podmínky pro zápis do seznamu,
- dodavatel použil jako podklady pro zápis doklady a informace, které se ukázaly jako nepravdivé či neúplné,
- dodavatel požádal o vyřazení,
- dodavatel nesplní povinnost nahlášení změn, které jsou uvedeny v § 231 ZZVZ.

Systém certifikovaných dodavatelů

Dalším systémem je systém certifikovaných dodavatelů. V tomto systému se vydávají certifikáty, kterými je možné prokázat splnění kvalifikace nebo její části.

Dle § 234 ZZVZ zjišťujeme, že platným certifikátem, který byl vydán v rámci schváleného systému certifikovaných dodavatelů, lze prokázat kvalifikaci v zadávacím řízení. Má se za to, že dodavatel je kvalifikovaný v rozsahu uvedeném na certifikátu.

Dodavatel je povinen bezodkladně oznamovat všechny změny vydavateli certifikátu, které by mohly způsobit, že dodavatel ztratí svou kvalifikaci v rozsahu, jež je v certifikátu uveden.

Pokud nějaké změny proběhnou a dodavatel je oznámí, vydavatel certifikátu změny posoudí a rozhodne (v závislosti jejich vlivu na správnost údajů v certifikátu), zda certifikát odejme nebo vydá nový.

2.4 Efektivnost a její prvky

Veřejný sektor se snaží optimálně alokovat zdroje rozpočtové soustavy, nicméně i ve veřejném sektoru se setkáváme s velkým problémem dosažení efektivnosti při vynakládání finančních zdrojů z rozpočtové soustavy. Tendence k neefektivnosti veřejného sektoru jsou hlavním projevem především jeho selhání, ale i selhání vlády a veřejné správy. (Peková & kol., 2012)

Efektivnost jako taková je vymezena v několika ekonomických slovnících. Každá definice však směřuje ke stejnému výsledku.

Mankiw (2000) například ve své knize *Zásady ekonomie o efektivnosti* uvádí: „*Efektivnost znamená, že společnost maximálně využívá své vzácné zdroje*“. Podíváme-li se na další možné vymezení pojmu efektivnost u Samuelsona & Nordhause (1992) v publikaci nazvané *Ekonomie*, nacházíme zmíněný pojem definovaný následovně: „*Takové použití ekonomických zdrojů, které přináší maximální úroveň uspokojení dosažitelnou při daných vstupech a technologií.*“ Peková (2011) chápe efektivnost jako stav, kdy z dostupných společenských zdrojů se podaří získat maximální množství statků a maximální užitek.

Všechny zmíněné definice podstatně poukazují na fakt správného využívání, alokování vzácných zdrojů a jejich co nejoptimálnější využití s následným uspokojením potřeb.

Důraz v této diplomové práci je kladen na transparentnost, analýzu potenciální korupce a efektivní využití moderních metod v rámci správní kapacity.

2.4.1 Transparentnost

Titl & kol. (2021) ve svém výzkumu *Political donations, public procurement and government efficiency* udávají, že při nízké transparentnosti a tím pádem nižší konkurenci, dochází k omezení efektivnosti zadávání veřejných zakázek. Tento fakt interpretují na zkoumání nákladové efektivnosti regionů v souvislosti s přidělováním zakázek v rámci politicky propojených firem. U těchto firem jsou především využívány méně otevřená zadávací řízení.

V návaznosti na tento fakt Baltrunaite (2020) a Titl & Geys (2019) doporučují přísnější právní rámec pro zvýhodňování v rámci zadávání veřejných zakázek. Tyto politické důsledky jsou totiž, v rámci různých výzkumů, zjevně relevantní i mimo české prostředí.

Důležitou myšlenkou je to, že jednotlivé determinanty narušující efektivnost veřejných zakázek, mohou mít přímé důsledky pro celkovou efektivitu ekonomiky, ekonomického růstu a rozvoje (Méon & Weil, 2010).

Veřejná správa má na výběr, jak moc budou sdílené informace s veřejností transparentní. V rámci E-governmentu by mělo docházet k využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým je veřejná správa k občanům tzv. přátelštější, dostupnější, rychlejší a levnější. Dle Bearfielda & kol. (2016) je důležité navrhnout strategický plán a jeho rozpočet v rámci konverze starého paradigmatu zpřístupňování informací k novějšímu online paradigmatu, který podá všechny potřebné informace široké veřejnosti.

Transparentnost, která poskytuje informace primárně stranám zapojených do nabídkového procesu, je hlavní podmínkou pro zajištění spravedlivé hospodářské soutěže. (Bauhr & kol. 2019).

Jakékoliv informace týkající se zadávání veřejných zakázek by měly být průhledné a přístupné pro monitoring a kontroly. Transparentnost je jedním ze zásadních principů, který stanovuje legislativa. O to více, by transparentnost jednotlivých procesů, měla být striktně dodržována.

2.4.2 Správní kapacita

Následující prvky jsou v nejčetnějších případech považovány za efektivní přínos v rámci zadávání veřejných zakázek.

Centralizované zadávání: Centralizace zadávání veřejných zakázek dle Lottiho & Spagnola (2022) generuje nepřímé úspory pro zadavatele. Tyto úspory pramení především z informační asymetrie. Centralizované zadávání může s sebou nést i další výhody. Mezi ně patří např. snížení počtu soudních sporů, administrativních nákladů, korupce, či hromadná sleva.

Elektronická aukce: Dle Fazekas & Blum (2021) jsou empirické důkazy ohledně e-aukcí velmi omezené. V rámci jejich výzkumu uvádějí, že existují pouze dvě korelační studie s úzkým geografickým a tržním zaměřením. Co se však týče otázky, zda má elektronická aukce pozitivní dopad na efektivnost veřejných zakázek, odpovědí je ano. Elektronické aukce mají v povaze snižovat ceny prostřednictvím zvýšení počtu uchazečů. Jedná se o moderní způsob soutěžení. Díky tomuto prostředku je správní kapacita

využívána efektivnějším způsobem a dochází k vylepšení nabízených podmínek. (Pavel & Sičáková-Beblavá, 2013)

Rámcové smlouvy: Z povahy rámcových smluv vyplývá, že tyto dohody mohou být využívány pouze k zadávání obdobných, opakovatelných plnění. Marta Andrecka (2016) ve svém článku cituje jednoho ze svých respondentů, který tvrdí: „*Rámcové smlouvy lze přirovnat k hotovému jídlu. To nemusí vždy poskytovat nejnižší cenu nebo nejnižší kvalitu, ale může velmi snadno poskytnout řešení základních potřeb, a to ve velmi krátkém čase.“* Dle Marty mohou být v některých ohledech rámcové smlouvy efektivní, nicméně se přiklání i k několika podstatným nevýhodám. Dle ní je přetrvávajícím problémem nedostatečná transparentnost v rámcových smlouvách, kterou nevyřešila ani směrnice 2014/24/EU.

Rámec WTO: Studie realizovaná Gavurovou & kol. (2021) poukazuje na zefektivnění procesů v rámci zadávání veřejných zakázek při využití GPA[5]. Tzv. Agreement on Government Procurement (GPA) má vliv na vznik úspor v procesu zadávání veřejných zakázek. Analýza poukazuje na lineární vztah mezi počtem nabídek a úsporou. Bylo zjištěno, že čím vyšší počet nabídek je realizován, tím vyšší úspora je získávána. Díky dohodám o vládních zakázkách se tedy zvyšují úrovně úspor, ale i konkurenční efekt.

GPP: Celý svět se v současné době snaží plnit cíle udržitelnosti. Vlády je aktivně sledují prostřednictvím mnoha strategií, mezi něž patří i GPP (green public procurement). Zavádění a účinnost GPP závisí nejen na politických ambicích, ale také na kvalitní implementaci a úrovni byrokracie. Je nutné, aby se zadavatelé dokázaly vypořádat s kompromisy mezi kritérii nejnižší ceny a odpovídajícím ekologickým dopadem. Další nutností je řešit nedostatek dovedností, odbornosti a zdrojů, který brání veřejným zadavatelům dosahovat vyšší efektivnosti. Využívání GPP nasvědčuje dobrému nastavení správní kapacity dané země. (Plaček & kol. 2021)

2.4.3 Rizikovost korupce

Langr (2018) ve svém příspěvku *Public Procurement in the Sytemic Corruption Enviromnet: Evidence from the Czech Republic* uvádí, že selhání veřejných institucí je značně nebezpečné. Tato skutečnost totiž podkopává výkon veřejné správy a preferuje

[5] GPA je vícestranná dohoda v rámci WTO. Tato dohoda je využívána k zajištění otevřených a spravedlivých podmínek hospodářské soutěže, kterou sjednala řada členů WTO.

zájmy těch, kteří uspokojují zájem veřejný. Dle empirické studie, bylo zjištěno, že skutečně v České republice dochází ke vzniku korupčního jednání na základě tzv. trojúhelníku korupčních vztahů. Největší problém byl nacházení v selhání veřejných institucí a opakované nezákonné výběrové řízení za účasti jediného dodavatele.

Výrok o nedostatečné míře konkurenceschopnosti potvrzuje i Nemec & kol. (2021). Na základě této skutečnosti není využíván potenciál konkurentů k dosažení hospodárnosti při zadávání veřejných zakázek. Nezveřejňování nebo nedostatečně otevřená zadávací řízení staví efektivnosti překážky do cesty.

Bauhr & kol. (2019) tvrdí, že úspěch zadávání veřejných zakázek (pokud jde o nastolení spravedlivé a nekorupční soutěže), do značné míry závisí na transparentnosti zadávacích řízení. Informace o konkurenci, transparentnost výběrového řízení či lhůt pro rozhodnutí o dané zakázce, přispívají ke zvýšení efektivnosti jednotlivých procesů.

Informace o korupci jsou závislé na transparentnosti jednotlivých procesů. Zásadní prvky, které jsou vyvozeny z jednotlivých empirických studií jsou např.: jedno-nabídkové soutěže (zkoumání konkurenčního efektu), druh a zveřejnění výběrového řízení, ale i jednotlivé lhůty týkající se veřejných zakázek.

2.4.4 Red flags v rámci zadávání VZ

Ferwerda, Deleanu & Unger (2017) ve svém výzkumu analyzovaly tzv. red flags nebo-li výstražné signály v rámci zadávání veřejných zakázek. Ve skutečnosti identifikovali 28 varovných signálů, které neefektivně působí v pěti fázích cyklu zadávání veřejných zakázek: (1) identifikace a návrh projektu, (2) zveřejnění, předkvalifikace, příprava a podávání nabídek, (3) hodnocení nabídek, zkoumání kvalifikace a udělení zakázky, (4) plnění smlouvy, (5) správa a dohled.

V souvislosti s dostupností dat v jednotlivých datasetech, byly některé z položek analyzovány v rámci aplikační části této diplomové práce.

Jednotlivé položky jsou zveřejněny v následující tabulce. Ta je přebrána z výzkumného článku *Corruption in Public Procurement: Finding the Right Indicators*, od již zmiňovaných autorů – Jiras Ferwerda, Ioana Deleanu a Brigitte Unger.

Tabulka 2: Red flags v rámci zadávání veřejných zakázek

Nr.	Red flag/indicator	Nr.2	Red flag/indicator2
1	Strong inertia in composition of evaluation team	15	Award contract has new bid specifications
2	Conflict of interest members of evaluation team	16	Substantial changes in project scope/costs after award
3	Multiple contact points	17	Connections between bidders undermines competition
4	Contact office not subordinated to tender provider	18	All bids higher than projected overall costs
5	Contact person not employed by tender provider	19	Not all bidders informed of the award and its reasons
6	Preferred supplier indications	20	Award contract and selection documents not all public
7	Shortened time span for bidding process	21	Inconsistencies in reported turnover/number of staff
8	Accelerated tender	22	Winning company not listed in Chamber of Commerce
9	Tender exceptionally large	23	% of EU funding
10	Time-to-bid not conform to the law	24	% of public funding from MS
11	Bids after the deadline accepted	25	Awarding authority did not fill in all fields in TED/CAN
12	Number of offers	26	Audit certificates by auditor without credentials
13	Artificial bids	27	Negative media coverage
14	Complaints from non-winning bidders	28	Amount of missing information

Zdroj: Ferwerda & kol. (2017)

3 Cíl a metodika práce

V této kapitole je popsán cíl diplomové práce a jednotlivé kroky, které vedou k jeho naplnění a získání odpovědi na stanovenou hypotézu.

3.1 Cíl

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení efektivnosti institutu veřejných zakázek v České republice, a to pomocí komparace v rámci zemí Visegrádské čtyřky. Tohoto cíle by mělo být dosaženo zhodnocením výsledných indexů řádného zadávání veřejných zakázek napříč zmíněnými zeměmi. Hodnocené období je mezi lety 2016-2020.

V návaznosti na tento cíl byla zvolena následující hypotéza, která je předmětem zkoumání této práce:

$$H_0: \overline{x_{CZ_{2016-2020}}} = \overline{x_{SK_{2016-2020}}} = \overline{x_{HU_{2016-2020}}} = \overline{x_{PL_{2016-2020}}}$$

$$H_A: \text{non } H_0$$

Nulová hypotéza tvrdí, že průměrná hodnota indexu řádného zadávání veřejných zakázek (v letech 2016-2020) je ve všech zemích V4 stejná. Znamená to tedy, že napříč zeměmi nejsou žádné rozdíly a nelze tak určit, která ze zmíněných zemí by mohla být efektivnější při zadávání.

Alternativní hypotéza popírá hypotézu nulovou. Tato hypotéza naznačuje, že mezi zeměmi (v rámci zvoleného období) existují určité rozdíly v procesu zadávání veřejných zakázek. Při zamítnutí nulové hypotézy je posléze možné zkoumat, dle výsledného průměrného indexu řádného zadávání, která ze zemí zadává efektivněji než ostatní.

- Pokud Česká republika dosáhne vyšší hodnoty indexu řádného zadávání, než je tomu u ostatních zemí, indikuje to lepší efektivnost v problematice zadávání veřejných zakázek. Neznamená to však, že na straně ČR neexistuje žádné pochybení.
- Pokud Česká republika dosahuje nižší hodnoty indexu řádného zadávání, než je tomu u ostatních zemí, znamená to, že existuje možnost postupného zlepšování procesů.

K tomu, aby byla lépe prozkoumána data a zajištěn určitý nadhled nad veřejnými zakázkami jednotlivých zemí byl stanoven jeden **dílčí cíl**. Tímto cílem je základní analýza trhu veřejných zakázek napříč zeměmi a zjistit, zda se tyto trhy přibližují podobným premisám.

3.2 Metodika

Již zmiňovaným výzkumným problémem je efektivnost procesu zadávání veřejných zakázek. Tato efektivnost je zkoumána na základě zjištění ukazatelů transparentnosti, potenciální rizikovosti korupce a náročnosti správní administrace. Z těchto ukazatelů je následně vyvozen index řádného zadávání. Vzhledem k tomu, že výsledná čísla by nám toho neřekla mnoho, je v práci využita komparativní metoda v rámci zemí V4.

Tato komparace byla volena na základě jejich úzké spolupráce při evropské integraci. Visegrádská čtyřka se společně zaměřuje na několik cílů ve veřejné správě, které jsou postupně realizovány prostřednictvím expertních skupin. Problematiku, kterou společně řeší, si V4 rozdělila na následující témata: modernizace státní správy, informační systémy ve státní správě, vzdělávací systémy ve státní správě.

Je také nutno podotknout, že množství číselných informací („dat“) roste souběžně s digitalizací ekonomické aktivity. V současné době si stále rostoucí množství dat vykoupilo název *Big data*. Jsou to příliš velké a složité informační aktivity, které je obtížné efektivně skladovat nebo zpracovávat. Bez jakékoliv péče se v těchto objemných datech jednoduše a v celku brzy ztratí informace, které jsou nutné pro nastavování a optimalizování efektivnějších procesů. Z tohoto důvodu jsou velká data týkající se veřejných zakázek, zpracovávána pro účely této diplomové práce, pomocí Business Intelligence nástroje – PowerBI. Tento program díky své inteligenci dokáže nabídnout prostředek pro účelné zpracování dat.

Výzkumným objektem, na kterém je efektivnost veřejných zakázek studována jsou open data dostupná z internetových stránek Open Tender[6]. Je vycházeno ze souborů .csv, a to za státy: Česká republika, Polsko, Slovensko a Maďarsko. Datové soubory byly z databáze extrahovány pro roky 2016 - 2020, jedná se tedy o pětileté období. Pomocná

[6] https://opentender.eu/start

data jako např. CPV kódy, kódy NUTS apod., která jsou nutná pro relační vztahy, jsou čerpána ze zdrojů, jež jsou uváděny v průběhu práce.

Rozměry dat analyzovaných souborů v součtu za období 2016-2020 jsou uvedeny v Tabulce 3.

Tabulka 3: Rozměr datasetů

Stát	Rozměr datasetu
Česká republika	138x136 893
Slovensko	138x252 766
Maďarsko	138x148 428
Polsko	138x2 174 385

Zdroj: Vlastní zpracování

Z dat byly odstraněny duplicity na základě identifikačního čísla zakázek. Z těchto dat byly posléze vybrány informace, které navazují na zkoumaný předmět a jsou dále analyzovány.

3.2.1 O platformě OpenTender

Platforma OpenTender vznikla na základě projektu DIGIWHIST, jež byl financován z projektu EU Horizont 2020. Tento projekt je zastřešován šesti evropskými výzkumnými institucemi, jejichž cílem je podpořit společnost v boji proti korupci ve veřejném sektoru.

Jedná se o tyto instituce:

- University of Cambridge, Department of Sociology (Velká Británie),
- Open Knowledge Foundation (Německo),
- Government Transparency Institute (Maďarsko),
- Hertie School of Governance (Německo),
- DatLab (Česká republika),
- TransCrime (Itálie).

Na základě plnění stanoveného cíle by mělo docházet k posílení důvěry ve vlády a zvýšení efektivity veřejných výdajů napříč Evropou. Těchto cílů je dosahováno prostřednictvím systematického sběru, strukturování, analýzy a rozšiřování informací o veřejných zakázkách a s nimi spojenými mechanismy. To by dále mělo vést k nárůstu

odpovědnosti úředníků orgánů veřejné moci ve všech zemích EU a několika sousedících státech.

Z tohoto důvodu byla založena stránka opentender.eu. Jedná se tedy o centrální, veřejnou a otevřenou platformu o veřejných zakázkách. Tato platforma se snaží dosahovat příznivého poměru kvality vůči ceně ve veřejných soutěžích a zvýšit tak integritu napříč celým veřejným sektorem, na základě propojenosti jednotlivých databází a sběru dat.

Platforma OpenTender je postavena na robustním software, který je určen pro sběr a zpracování údajů, jenž dokáže shromáždit údaje o VZ z přibližně 20 různých zdrojů. Pokud nejsou k dispozici open data, jsou extrahovány informace z tisíců webových stránek, aby došlo k zajištění strukturované databáze. Vzhledem k tomu, že se systémy a údaje v každé zemi liší, je pro každý zdroj vytvořen speciální software na míru.

3.2.2 Příprava a čištění dat pro analyzování trhu VZ

V rámci prováděného výzkumu dat bylo využito již zmiňovaného nástroje PowerBI, pomocí kterého došlo k očištění, potřebné transformaci a vizualizaci dat. Díky jazyku DAX byly vytvořeny kalkulace, které jsou využity ke zjištění informací z rozsáhlých datových souborů. Vzhledem k tomu, že jsou data dostupná pouze v AJ, bylo nutné využívané části pro vizualizaci a popis dat, přeložit do českého jazyka.

Před úplným začátkem zpracovávání byly všechny stažené .csv soubory rozřazeny podle země a uloženy do zdrojových složek (zdrojové složky nesmí být měněny, jinak by se rozbilo propojení mezi nástroji). Dále byly všechny ročníky, dle jednotlivých zemí, naimportovány do jednoho .csv souboru tak, aby každá země měla pouze jeden dataset.

Pro takto připravené 4 datasety byly v PowerBI nastaveny dotazy, které při importu každého reportu opakovaně provedly nastavené kroky, což vedlo ke stejné metodice analýzy u každé země V4.

Nastavení dotazů probíhalo následovně:

1. **Nahrání dat**
    a. Určení zdroje:

```
= Excel.Workbook(File.Contents("C:\Users\PC\Desktop\Data_DP\CZ\Data_CZ.xlsx"), null, true)
```

    b. Zpřesnění navigace – volba listu ve zdrojovém souboru .csv:

```
= Zdroj{[Item="List1",Kind="Sheet"]}[Data]
```

    c. Nastavení prvního řádku jako záhlaví:

```
= Table.PromoteHeaders(List1_Sheet, [PromoteAllScalars=true]
```

2. **Příprava dat**
    a. Odebrání sloupců, které nebyly potřebné pro analýzu trhu a znemožňovaly přehlednost pracovního prostředí[7]:

```
= Table.RemoveColumns(#"Změněný typ",{"tender_addressOfImplementation_nuts", "tender_eligibleBidLanguages", "tender_npwp_reasons“,…})
```

    b. Ponechání pouze **zadaných** VZ (tzv. *awarded*):

```
= Table.SelectRows(#"Odebrané sloupce",  each ([lot_status] = "AWARDED"))
```

- Po tomto kroku bylo kontrolováno, zda mají zadané VZ i zdroj databáze, ze které se data stahovala.

Příkladem pro ČR v rámci zdávání podlimitní VZ s ID: *9432ce0d-ce77-441e-9d1a-d5b5a770ad5a*, je zdrojem *https://vestnikverejnychzakazek.cz/Form103/Display/15104*.

Pro přívětivější pracovní prostředí, ale především pro přípravu grafického výstupu, byly jednotlivé položky transformovány do českého jazyka. K tomuto účelu byly například využity následující dotazy:

    c. Nahrazení hodnot

[7] Skript byl opravdu dlouhý, proto je zde na ukázku zmíněna pouze jeho část. Pokračování je naznačeno „…“.

```
= Table.ReplaceValue(#"Přejmenované sloupce","BELOW_THE_THRESHOLD","Podlimitní veřejná zakázka",Replacer.ReplaceText,{"Velikost VZ"})
```

```
= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota1","WORKS","Stavební práce",Replacer.ReplaceText,{"tender_supplyType"})
```

3. **Relační vztahy**

   Pro některé situace bylo nutné nastavit relační vztahy. V případě analýzy jednotlivých trhů VZ v rámci V4 došlo k načtení dodatečného importu, a to pro CPV kódy[8].

   Tyto kódy zavádí jednotný klasifikační systém pro veřejné zakázky. Systém je zaměřený na standardizaci odkazů používaných zadavateli při popisu předmětu zakázek.

   Pro import datového souboru s CPV kódy bylo opět nutné provést kroky, které byly zmiňovány v bodě 1. Nahrání dat.

   K tomu, aby mohla být provedena relace, bylo nutné opravit data tak, aby fungovaly jako stejný identifikátor. Po této úpravě již byla možná příprava relačního vztahu *many to one*.

   a. Příprava identifikátoru pro relaci
      - Příkladem může být následující: z tohoto 03000000-1 je nutné pro celý dataset vytvořit toto 3000000.
      - Pro tento úkon, bylo nutné nastavit dotaz pro rozdělení sloupce, a to pomocí oddělovače „-„.

```
= Table.TransformColumnTypes(#"Rozdělit sloupec oddělovačem",{{"CODE.1", Int64.Type}, {"CODE.2", Int64.Type}})
```

Pro relaci je důležité, aby oba propojované soubory a jejich primární identifikátory měly stejný formát dat.

[8] https://simap.ted.europa.eu/cpv

Podoba nastavené relace je prezentována Obrázkem 2.

Obrázek 4: Vytvoření relačního vztahu

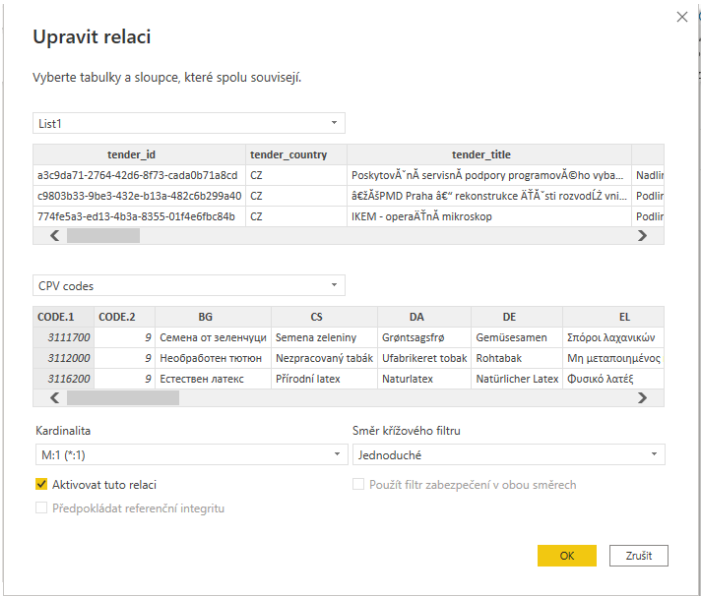

Zdroj: Vlastní zpracování

Po vytvoření relace je možné s daty pracovat ve vzájemné propojenosti.

Všechny základní úpravy byly již zmíněny. Pro vizualizaci dat však bylo nutné formovat dodatečné míry, které nelze vytvořit při transformaci dat v otevřené Power Query. Pro ty základní a nejvíce využívané jsou zde opět uvedeny postupy (jedná se však principiálně o podobné psaní vzorců jako např. v MS Excel), např.:

```
Průměrný počet „Druh VZ“ = AVERAGE(List1[Druh VZ])

Počet z CPV = COUNT(List1[tender_mainCpv.1])

Celkem EUR = SUM(List1[tender_finalPrice_EUR])
```

A mnoho dalších. Ve fázi připravených a očištěných dat, dochází k jejich vizualizaci.

3.2.3 Příprava a čištění dat pro analyzování indikátorů efektivnosti VZ

Nahrávání a počáteční čištění dat probíhalo stejně jako u příprav dat pro analýzu jednotlivých trhů. Pro určení jednotlivých ukazatelů bylo však nutné stanovit dotazy, které určily bodové hodnocení položek, a to v intervalu <0;100>. V závislosti na výsledném bodovém zisku byly vždy utvořeny průměrné bodové zisky, ze kterých byl vytvořen průměrný ukazatel. Tyto průměrné ukazatele posléze společně implikují index řádného zadávání pro každou analyzovanou zemi V4.

3.2.3.1 Ukazatel transparentnosti

Prvním ukazatelem je ukazatel transparentnosti. Transparentnost jako taková je jednou ze zásad zadávání veřejných zakázek. Pokud by zadávací řízení začaly být hůře kontrolovatelné či nečitelné, vzbuzovaly by značné pochybnosti o nakládání s veřejnými zdroji.

Tento ukazatel je zkoumán na základě následujících prvků:

- transparentnost hodnotících kritérií,
- transparentnost smluvní ceny,
- transparentnost výběrové metody,
- transparentnost subdodávek,
- transparentnost místa implementace,
- transparentnost financování z EU,
- transparentnost dodavatele,
- transparentnost CPV kódů.

Transparentnost hodnotících kritérií

Pokud jsou uveřejněna hodnotící kritéria zadaných veřejných zakázek, poukazuje to na větší transparentnost.

Kalkulace:

- `tender_awardCriteria_count` = null, 0
  → indikátor 0
- `tender_awardCriteria_count` = jakákoliv informace o hodnotících kritériích
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ", "Hodnotící kritéria", each if [tender_awardCriteria_count] = null then 0 else if [tender_awardCriteria_count] = 0 then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení hodnotící kritéria = AVERAGE(List1[Hodnotící kritéria])
```

Smluvní cena

Smluví cena je jedna ze stěžejních informací v zadávacím řízení. Pokud by nedošlo k jejímu zveřejnění, poukazovalo by to na nízkou úroveň transparentnosti informací.

Kalkulace:

- `tender_finalPriceEUR` = null, 0
  → indikátor 0
- `tender_finalPriceEUR` = jakákoliv informace o smluvní ceně
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný", "Smluvní cena", each if [tender_finalPrice_EUR] = null then 0 else if [tender_finalPrice_EUR] = 0 then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení smluvní cena = AVERAGE(List1[Smluvní cena])
```

Výběrová metoda

Pro efektivní výběr veřejné zakázky jsou aplikovány tzv. výběrové metody, které s určením té nejvýhodnější, pomáhají velkou měrou k efektivnímu výběru. Není-li však o výběrové metodě vedena žádná informace, může to poukazovat na netransparentní jednání.

Kalkulace:

- `lot_selectionMethod` = null, 0
  → indikátor 0
- `lot_selectionMethod` = jakákoliv informace o výběrové metodě
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný1", "Výběrová metoda", each if [lot_selectionMethod] = null then 0 else if [lot_selectionMethod] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení výběrová metoda = AVERAGE(List1[Výběrová metoda])
```

Subdodávky

Pokud je veřejná zakázka zadána tak, že předmět plnění má být poskytován subdodavatelem, je vhodné tuto informaci uveřejnit. Tato informace dopomáhá ke zvýšení transparentního jednání.

Kalkulace:

- `bid_isSubcontracted` = null, 0
  → indikátor 0
- `bid_isSubcontracted` = yes, no
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.ReplaceValue(#"Podmíněný sloupec je přidaný2","no","1",Replacer.ReplaceText,{"bid_isSubcontracted"})
```

```
= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota","yes","1",Replacer.ReplaceText,{"bid_isSubcontracted"})
```

```
= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota1",null,"0",Replacer.ReplaceValue,{"bid_isSubcontracted"})
```

```
= Table.AddColumn(#"Nahrazená hodnota2", "Subdodávky", each if  bid_isSubcontracted] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení subdodávky = AVERAGE(List1[Subdodávky])
```

Místo implementace

Dalším prvkem, který napomáhá k vyšší transparentnosti je dostupná informace o místě implementace veřejné zakázky.

Kalkulace:

- `buyer_nuts` = null, 0
  → indikátor 0
- `buyer_nuts` = obsahuje informaci o místě implementace
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný3", "Místo implementace", each if [buyer_nuts] = null then 0 else if [buyer_nuts] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení místo implementace = AVERAGE(List1[Místo implementace])
```

Financování z EU

Informace o financování veřejných zakázek ze zdrojů EU také velkou měrou přispívají k transparentnímu zadávání. Z této informace lze vyvodit, jakým způsobem se nakládá s finančními prostředky v rámci zadávacích řízení.

Kalkulace:

- `tender_isEUFunded` = null, 0
  → indikátor 0
- `tender_isEUFunded` = yes, no
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný4", "Financování z EU", each if [tender_isEUFunded] = null then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení financování z EU = AVERAGE(List1[Financování z EU])
```

Jméno dodavatele

U každé veřejné zakázky nás zajímá nejen ten, kdo zakázku zadal, ale i ten, kdo ji dodal. Na základě této informace lze dále odhadovat, zda dodavatel či zadavatel neoperují v nějakém blízkém vztahu či podobně.

Kalkulace:

- `bidder_name` = null, 0
  → indikátor 0
- `bidder_name` = obsahuje informace o dodavateli
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný5", "Jméno dodavatele", each if [bidder_name] = null then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení jméno dodavatele = AVERAGE(List1[Jméno dodavatele])
```

Kódy produktů

Zveřejnění CPV kódů vede k informovanosti v oblasti popisu předmětu veřejné zakázky. Podává informaci o specifické povaze zakázky a dále vede k určení předmětu smlouvy. Jejich publikování tedy vede k větší míře transparentnosti.

Kalkulace:

- `tender_cpvs` = null, 0
  → indikátor 0
- `tender_cpvs` = obsahuje informace o CPV kódech
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný6", "Kódy produktů", each if [tender_cpvs] = null then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení kódy produktů = AVERAGE(List1[Kódy produktů])
```

3.2.3.2 Ukazatel potenciální rizikovosti korupce

Dalším ukazatelem je ukazatel potenciální rizikovosti korupce. V rámci institutu veřejných zakázek je velký prostor pro zneužití postavení, a to při nestrannosti rozhodování.

Tento ukazatel je zkoumán na základě následujících prvků:

- jedno-nabídková soutěž (konkurenční efekt),
- zvolený druh výběrového řízení,
- délka doby zveřejnění nabídky,
- délka doby rozhodnutí,
- zveřejnění výběrového řízení.

Jedno-nabídková veřejná soutěž

Pro efektivnost veřejných zakázek je při jejich zadávání důležitý konkurenční efekt. Měl by se tak oslovit širší okruh dodavatelů, je-li to na základě předmětu a povahy veřejné zakázky možné. Pokud však byla v zadávacím řízení předložena pouze jedna nabídka, poukazuje to na patřičné riziko.

Kalkulace:

- `lot_bidsCount` = null, 0, 1
  → indikátor 0
- `lot_bidsCount` = 2
  → indikátor 50
- `lot_bidsCount` = 3
  → indikátor 60
- `lot_bidsCount` = 4
  → indikátor 70
- `lot_bidsCount` ≥ 5
  → indikátor 100

Na základě výše připravených podmínek (čím více přihlášených dodavatelů, tím více bodů), byl vytvořen podmíněný sloupec:

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ2", "Uzavření smlouvy s jedním uchazečem", each if [lot_bidsCount] = null then 0 else if [lot_bidsCount] = 0 then 0 else if [lot_bidsCount] = 2 then 50 else if [lot_bidsCount] = 3 then 60 else if [lot_bidsCount] = 4 then 70 else if [lot_bidsCount] >= 5 then 100 else null)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení smlouva s jedním uchazečem = AVERAGE(List1[Uzavření smlouvy s jedním uchazečem])
```

Délka doby zveřejnění

Době zveřejnění je dobré přikládat patřičnou důležitost. Rizikovou situací může být moment, kdy jsou lhůty pro předkládání nabídek podezřele krátké anebo naopak podezřele dlouhé.

Kalkulace:

Nadlimitní veřejné zakázky:

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu < 30

→ indikátor 0

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu > 30 < 100

  → indikátor 100

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu > 100

  → indikátor 0

Podlimitní veřejné zakázky:

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu < 15

  → indikátor 0

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu > 15 < 50

  → indikátor 100

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu > 50

  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ5", "Rozdíl mezi datum (publish - contract)", each [tender_bidPublished]-[tender_contractSignatureDate])
```

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ7", "Délka doby zveřejnění", each if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] < 30 then 0 else if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] > 30 then 100 else if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] < 100 then 100 else if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] > 100 then 0 else 0)
```

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ8", "Délka doby zveřejnění", each if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] < 15 then 0 else if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] > 30 then 50 else if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] < 50 then 100 else if [Rozdíl mezi datum (publish - contract)] > 50 then 0 else 0)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení doby zveřejnění = AVERAGE(List1[Doba zveřejnění])
```

Délka doby pro rozhodnutí

Krok rozhodování se, jakou nabídku vybrat, je důležité brát v potaz jako rizikovou oblast. Velmi krátký rozhodovací interval může naznačovat nedostatečné prověření zdrojů a dodavatele. Velmi dlouhý rozhodovací interval působí podezřele.

Kalkulace

- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu < 30
  → indikátor 0
- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu > 30 < 100
  → indikátor 100
- Rozdíl mezi datem zveřejnění a kontraktu > 100
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ4", "Rozdíl mezi datumy (Deadline - Award)", each [tender_bidDeadline]-[tender_awardDecisionDate])
```

```
= Table.AddColumn(#"Změněný typ9", "Délka doby rozhodnutí", each if [Rozdíl mezi datumy (Deadline - Award)] < 30 then 0 else if [Rozdíl mezi datumy (Deadline - Award)] > 30 then 100 else if [Rozdíl mezi datumy (Deadline - Award)] < 100 then 100 else if [Rozdíl mezi datum (Deadline - Award)] > 100 then 0 else 0)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení doby pro rozhodnutí = AVERAGE(List1[Doba pro rozhodnutí])
```

Druh řízení

Nejefektivnějším druhem výběrového řízení je řízení otevřené. Nedostatečně otevřená řízení v sobě nesou patrné riziko toho, že nebudou dostatečným způsobem přístupná konkurenci. Je zde velké riziko přímého přidělení partnerským společnostem a mohlo by tak docházet k jednání bez uveřejněných informací.

V potaz jsou tedy brána především otevřená řízení, která dosahují bodového zisku 100. Ostatní nezískávají žádný bod.

Kalkulace:

- `tender_procedureType` = OPEN
  → indikátor 100
- `tender_procedureType` ≠ OPEN
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný15", "Druh řízení", each if [tender_procedureType] = "OPEN" then 100 else 0)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení druhu řízení = AVERAGE(List1[Druh řízení])
```

Zveřejnění výběrového řízení

Před každém udělení zakázky by měla být zveřejněna výzva k účasti na výběrovém řízení. Není-li tak provedeno, dochází tímto krokem ke snížení počtu potenciálních uchazečů. Tento fakt poukazuje na riziko nedostatečného oslovení uchazečů a neférového jednání.

Kalkulace:

- `tender_procedureType` = 0, null
  → indikátor 0
- `tender_procedureType` ≠ 0
  → indikátor 100

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Nahrazená hodnota11", "Zveřejnění výběrového řízení", each if [tender_procedureType] = null then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení zveřejnění výběrového řízení = AVERAGE(List1[Zveřejnění výběrového řízení])
```

3.2.3.3 Ukazatel správní kapacity

Tento ukazatel by měl indikovat úroveň správní kapacity, jež je potřebná pro provádění úkonů spojených se zadáváním veřejných zakázek. Správní kapacita by obecně měla být posilována na úroveň, jež efektivně dokáže pokrýt vše potřebné v procesu zadávání.

Ukazatel správní kapacity se skládá z následujících prvků:

- centralizované zadávání veřejných zakázek,
- elektronická dražba,
- využití rámcových smluv,
- využití rámce WTO,
- angličtina jako cizí jazyk.

Centralizované zadávání veřejných zakázek

Centralizované zadávání veřejných zakázek má za cíl hospodárné vynakládání veřejných finančních prostředků a efektivního využití správní kapacity. Čím více je společný nákup aplikován v praxi, tím více to poukazuje na dobrou správní kapacitu.

Kalkulace:

- `tender_isCentralProcurement` = yes
  → indikátor 100
- `tender_isCentralProcurement` = no
  → indikátor 0
- `tender_isCentralProcurement` = null
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.ReplaceValue(#"Podmíněný sloupec je přidaný8","no","0",Replacer.ReplaceText,{"tender_isCentralProcurement"})

= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota3","yes","1",Replacer.ReplaceText,{"tender_isCentralProcurement"})

= Table.AddColumn(#"Nahrazená hodnota4", "Centralizované zadávání", each if [tender_isCentralProcurement] = null then 0 else if [tender_isCentralProcurement] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení centralizované zadávání = AVERAGE(List1[Centralizované zadávání])
```

Elektronická dražba

Elektronická aukce je moderním způsobem soutěžení o veřejné zakázky. Tento způsob umožňuje dodavatelům vylepšovat své nabídky a vítězit nad konkurencí. Zadavatel v reálném čase může sledovat vývoj pořadí a hodnot kritérií. Využití elektronické aukce naznačuje efektivní využití správní kapacity.

Kalkulace:

- `tender_isElectronicAuction` = yes
  → indikátor 100
- `tender_isElectronicAuction` = no
  → indikátor 0
- `tender_isElectronicAuction` = null
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.ReplaceValue(#"Podmíněný sloupec je přidaný9","no","0",Replacer.ReplaceText,{"tender_isElectronicAuction"})
```

```
= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota5","yes","1",Replacer.ReplaceText,{"tender_isElectronicAuction"})
```

```
= Table.AddColumn(#"Nahrazená hodnota6", "Elektronická aukce", each if [tender_isElectronicAuction] = null then 0 else if [tender_isElectronicAuction] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení elektronická aukce = AVERAGE(List1[Elektronická aukce])
```

Využití rámcových smluv

Využití rámcových smluv s sebou nese několik výhod. Jednou z nich je například to, že zadavatel v rámci řízení na základě rámcové smlouvy pokryje delší časové období a více veřejných zakázek. Bez využití rámcové smlouvy by každou zakázku musel zadávat individuálně a s větší časovou náročností. Dle množství využívaných rámcových smluv tedy můžeme určit, zda se jedná o dobrou správní kapacitu.

Kalkulace:

- `tender_isFrameworkAgreement` = yes
  → indikátor 100
- `tender_isFrameworkAgreement` = no
  → indikátor 0
- `tender_isFrameworkAgreement` = null
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.ReplaceValue(#"Podmíněný sloupec je přidaný10","no","0",Replacer.ReplaceText,{"tender_isFrameworkAgreement"})
```

```
= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota7","yes","1",Replacer.ReplaceText,{"tender_isFrameworkAgreement"})
```

```
= Table.AddColumn(#"Nahrazená hodnota7", "Rámcová dohoda", each if [tender_isFrameworkAgreement] = null then 0 else if [tender_isFrameworkAgreement] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení využití rámcových smluv = AVERAGE(List1[Rámcová smlouva])
```

Využití rámce WTO

Rámec WTO nebo-li GPA (Agreement on Government Procurement) se snaží zajistit otevřené, spravedlivé a transparentní podmínky hospodářské soutěže na trhu veřejných zakázek pro zahraniční společnosti. Využívání tohoto rámce poukazuje na efektivní využívání správní kapacity.

Kalkulace:

- `tender_isCoveredByGpa` = yes
  → indikátor 100
- `tender_isCoveredByGpa` = no
  → indikátor 0
- `tender_isCoveredByGpa` = null
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.ReplaceValue(#"Podmíněný sloupec je přidaný11","yes","1",Replace.ReplaceText,{"tender_isCoveredByGpa"})
```

```
= Table.ReplaceValue(#"Nahrazená hodnota9","no","0",Replacer.ReplaceText,{"tender_isCoveredByGpa"})
```

```
= Table.AddColumn(#"Nahrazená hodnota9", "Rámec WTO", each if [tender_isCoveredByGpa] = null then 0 else if [tender_isCoveredByGpa] = "0" then 0 else 100)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení využití rámce WTO = AVERAGE(List1[Využití rámce WTO]
```

Angličtina jako cizí jazyk

Pokud je možné zpracovávat nabídky v anglickém jazyce, naznačuje to dobrou správní kapacitu. Je tak možné dávat prostor i dodavatelům, kteří nehovoří českým jazykem, a tak může docházet k rozšíření spektra jejich výběru.

Kalkulace:

- `tender.eligibleBidLanguages` = UK, IE
  → indikátor 100
- `tender_isCoveredByGpa` ≠ UK, IE
  → indikátor 0

DAX:

```
= Table.AddColumn(#"Podmíněný sloupec je přidaný12", "Anglitčina jako cizí jazyk", each if [tender_eligibleBidLanguages] = "EN" then 100 else if [tender_eligibleBidLanguages] = "IE" then 100 else 0)
```

Průměrná hodnota, se kterou bylo posléze pracováno v rámci tvorby vizualizace a následné analýzy, byla vypočtena následovně:

```
Hodnocení angličtina = AVERAGE(List1[Anglitčina jako cizí jazyk])
```

4 Aplikační část

V aplikační části jsou data vizualizována a blíže popsána. Tato část je rozdělena do dvou hlavních podkapitol. První podkapitola je postavena na analýze trhu veřejných zakázek zemí Visegradské čtyřky. Tato část je posléze zakončena krátkým shrnutím. Stejná struktura je zvolena i pro druhou podkapitolu, která se zabývá analýzou zvolených indikátorů efektivnosti, a to pro každou zemi V4. Komparativní shrnutí a výpočet výsledného indexu řádného zadávání VZ je zakončením druhé poloviny této aplikační části.

4.1 Analýza trhu veřejných zakázek

Na základě společných cílů V4 ve veřejné správě je očekáváno, že uspořádání a složení trhů veřejných zakázek by mělo být podobné. Považuji však za vhodné, před samotnou analýzou jednotlivých indikátorů, provést okrajovou analýzu trhu VZ jednotlivých zemí V4.

4.1.1 Česká republika

Po očištění dat zbylo pro analýzu trhu VZ v České republice (v zaokrouhlení) 98 000 položek. Uvedené číslo je součtem jednotlivých zakázek za období <2016; 2020>.

Na úvod byl trh analyzován prostřednictvím zkoumání procentního podílu podlimitních a nadlimitních VZ, dále i pomocí podílu jednotlivých druhů dle předmětu.

Měření však nebylo stoprocentně přesné, protože některé zakázky neměly uvedený druh VZ a ani smluvní cenu. Z tohoto důvodu nebylo možné odvodit, o jakou velikost VZ se jedná. V rámci rozměru zkoumaného vzorku však můžeme přihlédnout k tomu, že by se mohlo jednat o poměrně spolehlivý odhad.

Graf 1: Velikost VZ ČR

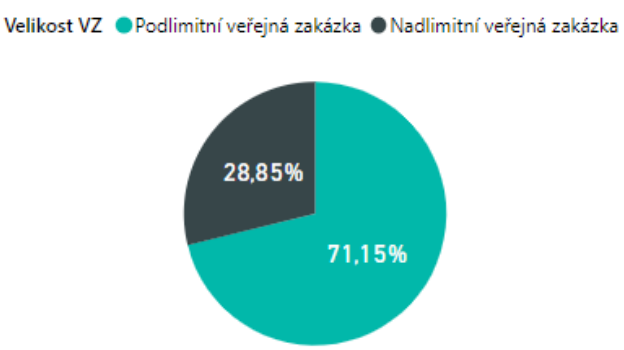

Graf 2: Druh VZ ČR

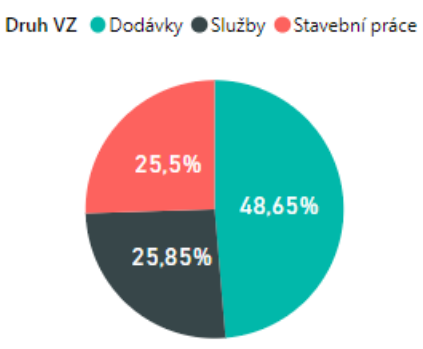

Zdroj: Vlastní zpracování

Na prvním grafu můžeme jednoznačně vidět, že je zadáváno cca až 2,4krát více podlimitních veřejných zakázek než nadlimitních. Přesuneme-li se k druhému vizuálu, pak zde můžeme pozorovat, že stavební práce a služby jsou v průměru na velmi podobné úrovni. Podíl zadávaných veřejných zakázek na dodávky se přibližuje k 50 %, což tvoří téměř polovinu všech zadaných veřejných zakázek.

Pokud bychom blíže zkoumali proporci rozdělení druhů VZ a jejich velikosti, došli bychom přibližně k výsledkům, které popisuje Tabulka 4.

Tabulka 4: Procentuální proporce velikost vs druh VZ

	Služby	Stavební práce	Dodávky
Podlimitní VZ	14,69 %	47,71 %	37,6 %
Nadlimitní VZ	31,7 %	4,43 %	63,87 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Stavební práce zaujímají dominantní pozici v rámci podlimitních veřejných zakázek, kde dosahují 47,71 %. Jedná se o zakázky, které se pohybují v intervalu <6 000 000; 137 366 000> Kč. Za stavebními pracemi jsou druhé v pořadí dodávky a posléze služby.

Co se týče nadlimitních VZ, tam stavební práce obsadily poslední příčku tabulky. Na prvním místě jsou však veřejné zakázky na dodávky, následované službami.

Pokud bychom se měli podívat na četnosti konkrétních případů veřejných zakázek, pak lehký přehled těch nejčetnějších přináší následující vizuál Graf 3.

Graf 1: Četnost VZ dle CPV kódů

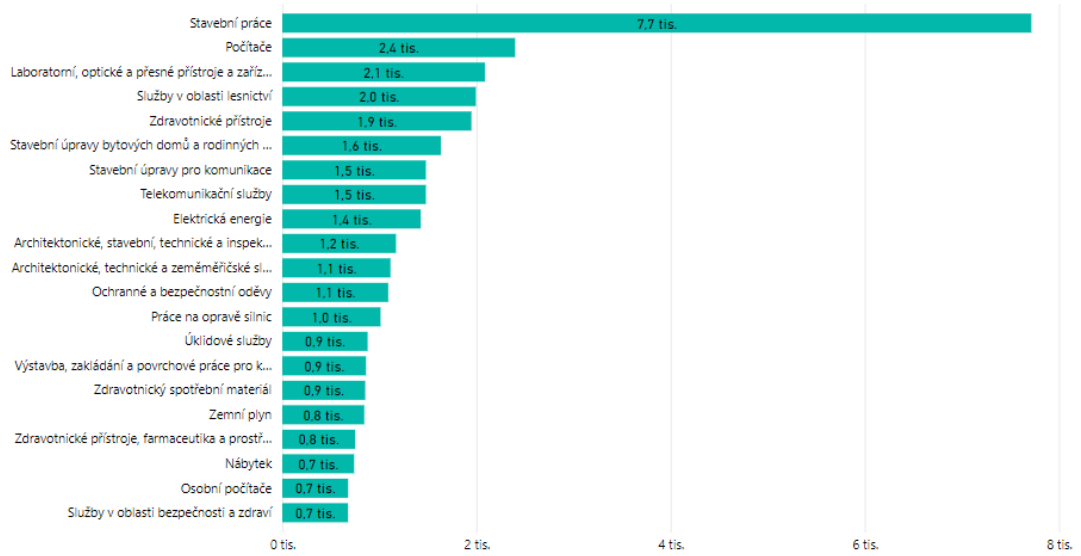

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce zakázek bylo zadáno s CPV kódem 45000000-7, jehož předmětem jsou stavební práce. Počet zakázek zaměřených na stavební práce se pohybuje kolem 7,7 tis., což je v přepočtu na soubor zkoumaných zakázek přibližně 7,86 %. Četnosti ostatních předmětů jsou několikanásobně nižší, avšak se stále pohybují v tisících či několika stovkách.

Nejnižších četností (nebudeme-li brát v úvahu číslo 0) dosahovaly zakázky např. na živé rostliny, cibule, kořeny, řízky a odnože; závěsy, závěsné kartotéky apod.

V předchozích grafech byly roky zvoleného časového období analyzovány dohromady. Nyní se však podíváme na přibližný počet zadaných VZ v jednotlivých letech a výše finančních prostředků, které byly v těchto letech na zakázky vydávány. Z důvodu přibližné srovnatelnosti mezi státy jsou výsledné smluvní ceny uváděny v EUR.

Graf 3: Objem EUR v jednotlivých letech

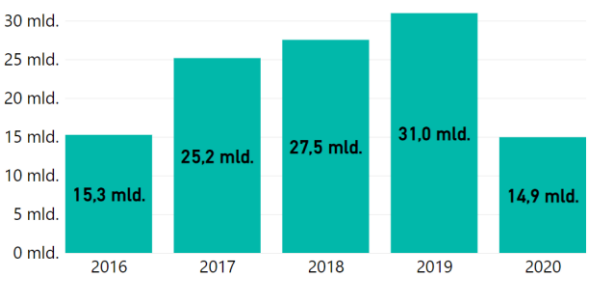

Graf 2: Počet zakázek v jednotlivých letech

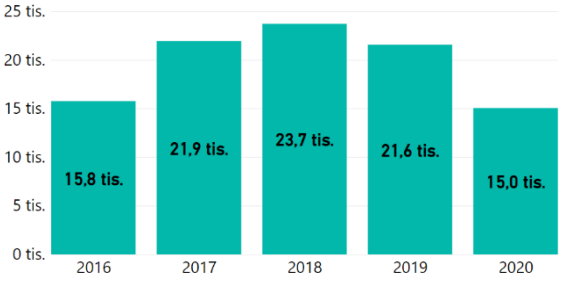

Zdroj: Vlastní zpracování

Veřejné zakázky byly nejvíce finančně náročné (dle smluvních cen) v roce 2019, kdy objem EUR dosahoval až k 31 miliardám EUR. Nejslabším rokem byl rok 2020. Zde se však není čemu divit. Již po podzimním předznamenání z Wuhan v roce 2019 začínalo být jasné, že na základě začínající tzv. koronavirové krize nebude rok 2020 tím ekonomicky nejsilnějším. Rok 2017 a 2018 se vzájemně poměrně přibližují k podobným výsledkům. Rok 2016 je však blízký pozici roku 2020. Tento jev může být zapříčiněn přijetím nové legislativy, která určitým způsobem poupravila podmínky pro zadávání veřejných zakázek.

Na dalším grafu je možné vidět rozdělení analyzovaného počtu veřejných zakázek dle jednotlivých let. Počet zakázek a výše uváděný objem EUR jdou, dá se říct, poměrně ruku v ruce. Čím více veřejných zakázek byl zadáno, tím více za ně bylo vydáno. To se však vylučuje v roce 2019, kde očividně byly zadávány veřejné zakázky s vyššími smluvními cenami, než tomu bylo třeba v roce předchozím. Zajímavostí může být například to, že v roce 2019 byla nejvyšší smluvní cena ve výši 3 579 558 656 EUR. Tato veřejné zakázka nesla název *Optimalizace traťového úseku Mstětice (mimo) – Praha – Vysočany (včetně)*. Podrobnosti k této zajímavosti jsou uvedeny na odkazu pod čarou.[9]

Podíváme-li se však na průměrný objem EUR v závislosti na počtu zadaných veřejných zakázek, jež podléhají analýze, dospějeme k výsledkům uvedeným v Tabulce 5.

Tabulka 5: Přehled průměrného objemu EUR a procentního podílu

	2016	2017	2018	2019	2020
Průměrná částka (EUR)	968 354	1 150 685	1 160 338	1 435 185	993 333
Procentní podíl za všechny roky	13,42 %	21,93 %	24,56 %	27,19 %	13,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Další analyzovanou oblastí je druh zadávacího řízení. Každá země nazývá druhy zadávacího řízení rozlišně, z tohoto důvodu byly pro analýzu brány názvy v AJ znění

[9] https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:049741-2020:TEXT:EN:HTML

funkční pro EU. Tento krok opět dopomůže tomu, že i tato oblast bude schopna komparace.

Graf 5: Počet veřejných zakázek dle zadávacího řízení

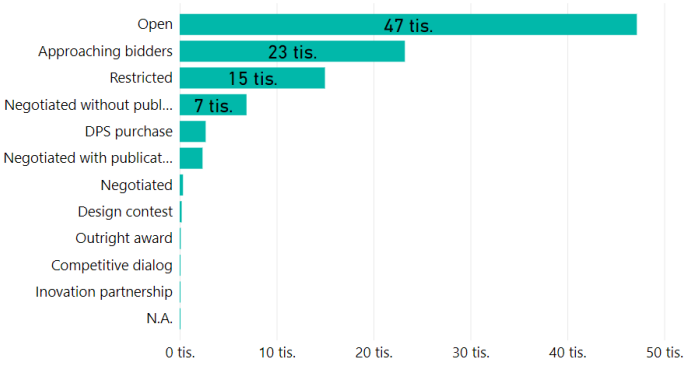

Graf 4: Procentuální vyjádření dle zadávacího řízení

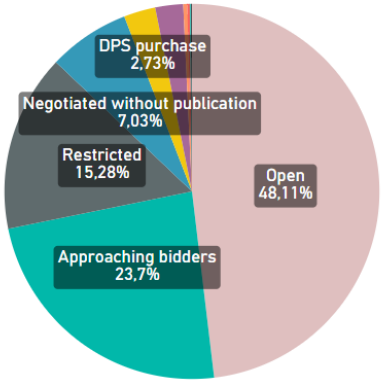

Zdroj: Vlastní zpracování

Na první pohled je zřejmé, že v České republice je nejvíce využíváno otevřeného zadávacího řízení. V přepočtu je v tomto řízení zadáváno cca 48 % zakázek. Využívání otevřeného řízení poukazuje na patřičnou efektivnost zadávání, a to z toho důvodu, že se jedná o nejtransparentnější typ zadávacího řízení.

Druhé místo obsadilo zjednodušené podlimitní řízení. Tomuto faktu se nelze divit, protože v rámci zadávání veřejných zakázek, bylo zadáváno více podlimitních než nadlimitních.

Na třetím místě nacházíme užší řízení, které dosahuje 15 % části z celku. Toto řízení se stává již omezenějším, protože nabídku mohou předložit pouze předběžně vybraní uchazeči.

Dále bylo zkoumáno TOP 5 zadavatelů a dodavatelů dle množství zadaných/dodaných zakázek. Jejich shrnutí se nachází v následující tabulce:

Tabulka 6: TOP5 ČR

	Subjekt	1	2	3	4	5
TOP 5	Zadavatelé	Ředitelství silnic a dálnic ČR	Městský obvod Ostrava-Jih	Lesy České republiky, s.p.	Ministerstvo Vnitra České republiky	Vojenské lesy a statky ČR, s.p.
	Dodavatelé	C SYSTEM CZ a.s.	Pražský plynárenská a.s.	STRABAG a.s.	EUROVIA CS, a.s.	Alliance Healthcare, s.r.o.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2 Slovensko

Další analyzovanou zemí je blízký soused České republiky – Slovensko. Pro tuto oblast bylo zkoumáno ve zmiňovaném pětiletém období kolem 180 000 veřejných zakázek. V původním vzorku, jež zahrnoval po očištění pouze zadané zakázky, jich bylo 262 761. Z toto množství dat však byly odebrány zakázky malého rozsahu, aby mohly být datové soubory dále srovnávány (u ostatních zemí se totiž zakázky malého rozsahu v datasetech nenacházely).

Podíváme-li se na následující dva grafy, vidíme, že většinu (96,14 %) tvoří podlimitní veřejné zakázky a pouze malou část zakázky nadlimitní. Ve srovnání s Českou republikou je množství zadaných nadlimitních VZ na Slovensku až 5x nižší.

Co se týče procentuálního rozdělení zakázek dle jejich druhu, opět vítězí VZ na dodávky, ty následují služby a potom až stavební práce.

Graf 7: Velikost VZ SK

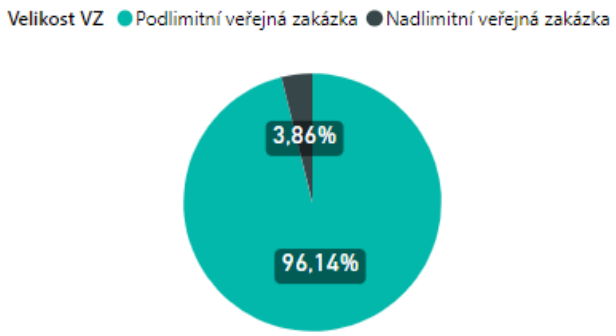

Graf 6: Druh VZ SK

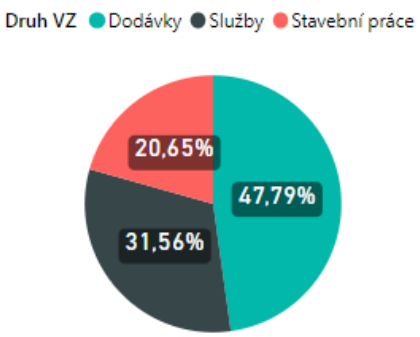

Zdroj: Vlastní zpracování

Při podrobnějším zkoumání podlimitních a nadlimitních VZ bylo dosaženo výsledků v Tabulce 7.

Tabulka 7: Podlimitní vs. nadlimitní VZ SK

	Služby	Stavební práce	Dodávky
Podlimitní VZ	31,41 %	22,37 %	13,42 %
Nadlimitní VZ	33,11 %	2,08 %	64,81 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Podlimitní veřejné zakázky jsou na Slovensku směřovány z větší míry do služeb, posléze do stavebních prací a až naposledy do dodávek. V případě nadlimitních veřejných zakázek je pořadí skoro obrácené. Nejvíce zakázek spadá do dodávek, posléze do služeb a až poté do stavebních prací, kde se procentuálně pohybujeme pouze okolo 2 % z analyzovaného celku.

Přibližně u 165 tisíců dat nebyl uveden CPV kód, proto nebylo možné zanalyzovat, o jakou povahu veřejné zakázky se jedná. Tyto data byla tedy odfiltrována a pro přibližnou analýzu byla ponechána pouze ta, která danou informaci obsahovala. Kategorií bylo samozřejmě mnohem víc, v Grafu 10 jsou uvedeny ty s nejvyšším počtem.

Graf 8: Předmět veřejné zakázky dle CPV SK

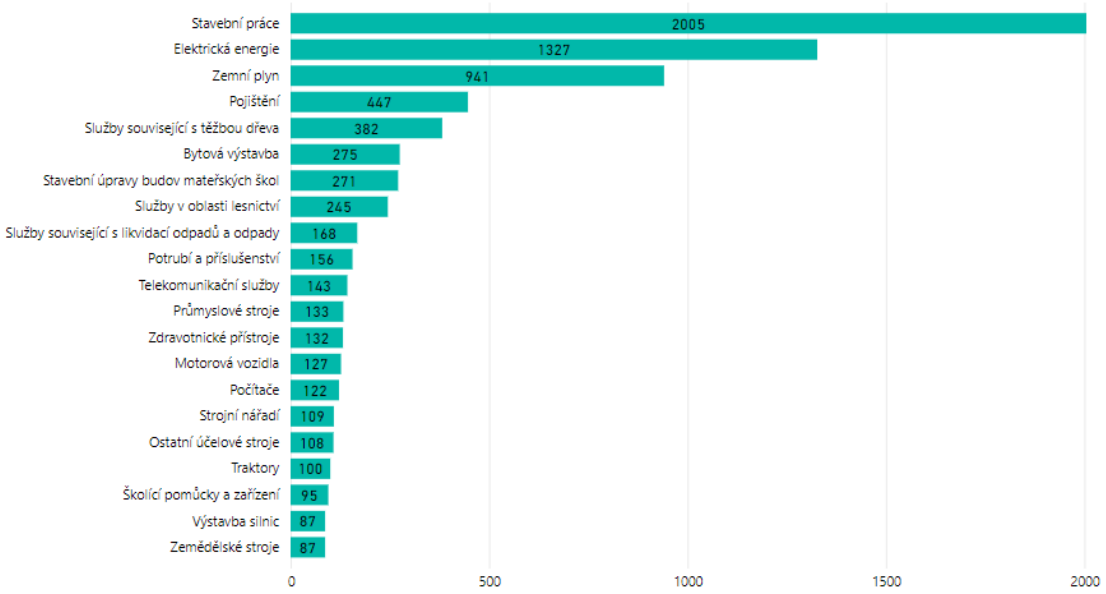

Zdroj: Vlastní zpracování

Většina zadaných veřejných zakázek byla specifikována jako stavební práce, elektrická energie, zemní plyn a např. pojištění. Dále můžeme pozorovat, že jsou veřejné zakázky zadávány na různé zemědělské a průmyslové stroje, či zdravotnické zařízení.

Na následujících dvou grafech (Graf 11 a Graf 12) je dle jednotlivých let popsáno rozdělení počtu zadaných veřejných zakázek, ale i jejich finanční náročnost – tedy smluvní ceny, a to v jednotkách EUR.

Graf 91: Objem EUR v jednotlivých letech SK

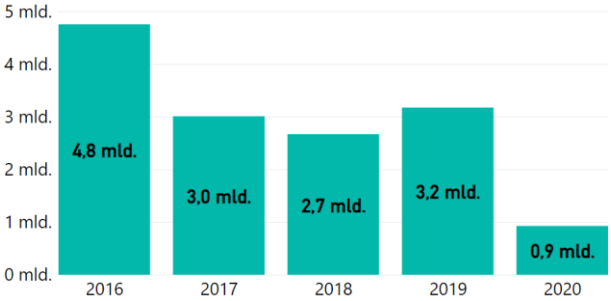

Graf 12: Počet zakázek dle jednotlivých let SK

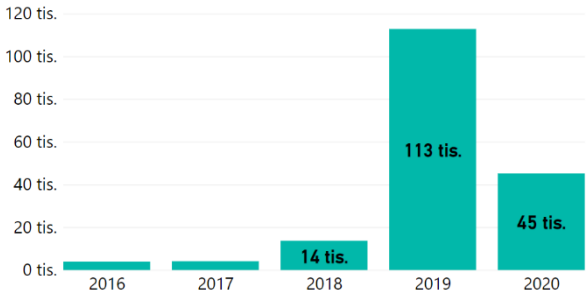

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2016 a 2017 bylo na Slovensku zadáno nejméně veřejných zakázek (v průměru cca 7 500). V porovnání s objemem EUR v těchto letech je zřejmé, že tyto zakázky patřily mezi ty nejdražší a jednalo se primárně o nadlimitní veřejné zakázky. V dalších letech se objem EUR postupně snižoval v proporci zvyšování počtu zadaných zakázek. Z tohoto trendu lze vyčíst, že následně zadané zakázky spadaly do kategorií podlimitních veřejných zakázek. Po roce 2019 začal objem EUR, ale i množství klesat. Tato situace byla zapříčiněna, již zmíněnou, nejistou situací spojenou s přicházející pandemií.

V následující tabulce jsou vypočteny průměrné částky za jednotlivé roky a posléze procentní podíl na sumě objemu EUR za všechny roky. Jak můžeme vidět, v roce 2016 byly v průměru zadávány zakázky s nejvyšší smluvní cenou. Opakem tohoto stavu je rok 2020, který je následovaný rokem 2019.

Tabulka 8: Přehled objemu EUR a procentního podílu SK

	2016	2017	2018	2019	2020
Průměrná částka (EUR)	1 230 000	739 055	195 489	28 137	20 485
Procentní podíl za všechny roky	31,45 %	21,73 %	18 ,54 %	21,35 %	6,72 %

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě zkoumání zadávacího řízení na Slovensku opět došlo k tomu, že cca 164 tis. hodnot nebylo uvedeno. Z tohoto důvodu byl vzorek o tyto N.A. hodnoty očištěn a byly brány v potaz pouze hodnoty, které danou informaci obsahovaly.

V návaznosti na tento krok vznikl alespoň přibližný přehled, který reprezentují Graf 13 a Graf 14.

Graf 13: Počet dle zadávacího řízení

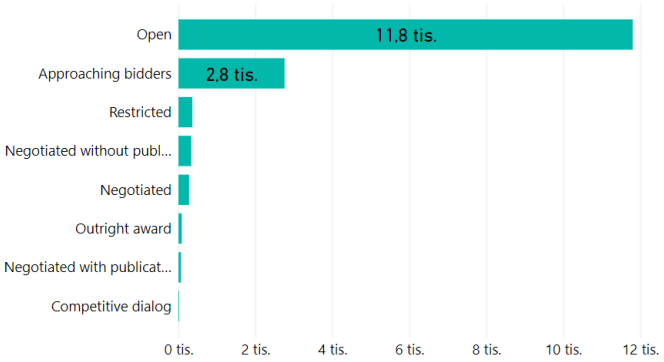

Graf 14: Procentuální rozdělení dle zadávacího řízení

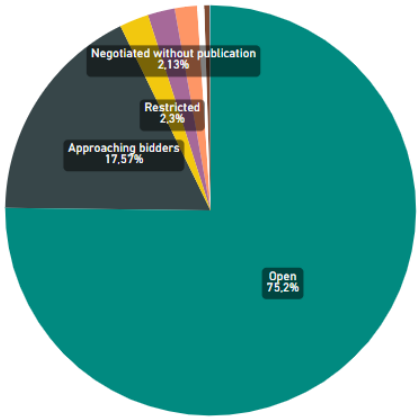

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce zakázek bylo zadáno v rámci otevřeného řízení (75,2 %), dále ve zjednodušeném podlimitním řízení (17,57 %) a v užším řízení (2,3 %). Takto podobných výsledků dosahuje i Česká republika.

V Tabulce 9 můžeme opět vidět TOP5 zadavatelů a dodavatelů v případě slovenské země. Většina z těchto zadavatelů jsou zdravotnická zařízení či instituce pečující o lesy Slovenska. V případě dodavatelů se jich nejvíce pohybuje ve zdravotnickém průmyslu.

Tabulka 9: TOP5 SK

TOP 5	Subjekt	1	2	3	4	5
	Zadavatelé	Fakultná nemocnica s poliklinikou Žilina	LESY Slovenskej republiky, štátny podnik	Lesy České republiky, s.p.	Východoslovenský ústav srdcových a cievných chorob, a.s.	Rozhlas a televízia Slovenska
	Dodavatelé	IMEDIA, spol. s r.o.	T B P. Slovensko s.r.o.	MED-ART, spol. s r.o.	UNIPHARMA	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.3 Maďarsko

Další zemí V4 je Maďarsko. Po základním očištění dat zůstal pro analýzu vzorek, který čítal něco málo přes 58 000. Stejně jako při předchozích rozborech jednotlivých trhů s veřejnými zakázkami, tak i u Maďarska se nejdříve podíváme na rozdělení VZ dle limitu a dle druhu.

Na následujících vizuálech (Graf 15 a Graf 16) vidíme, že i v Maďarsku je zadáváno více podlimitních než nadlimitních veřejných zakázek. Množství podlimitních zakázek dosahuje přibližně 74 %, zatímco jejich opak dosahuje pouze necelých 26 %.

Graf 15: Velikost zakázek HU

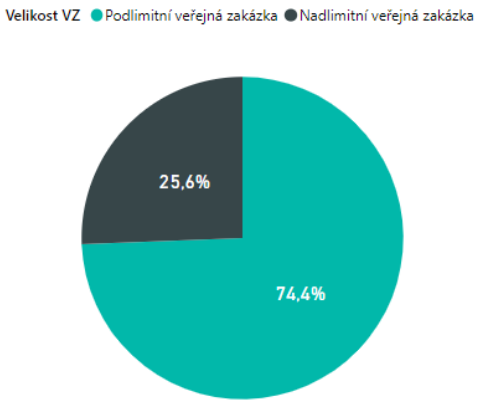

Graf 16: Zakázky dle druhu HU

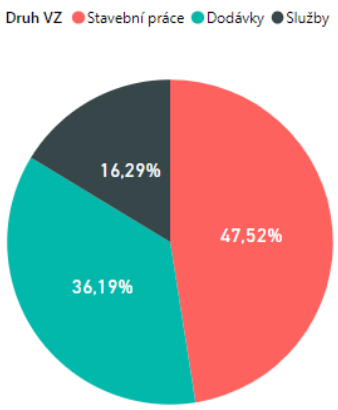

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě Maďarska již nedominují veřejné zakázky na dodávky, nýbrž na stavební práce se skórem 47,52 %, což je téměř polovina. Dodávky jsou v tomto analyzovaném prostředí až na druhém místě a služby se nachází na místě třetím.

Tabulka 10 přináší přehled toho, jak který typ velikosti veřejné zakázky je zastoupen v jednotlivých druzích VZ.

Tabulka 10: Podlimitní vs nadlimitní VZ HU

	Služby	Stavební práce	Dodávky
Podlimitní VZ	12,68 %	62,93 %	24,28 %
Nadlimitní VZ	26,4 %	8,33 %	65,27 %

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci podlimitních veřejných zakázek obsadily první místo stavební práce (62,93 %), které mají až 2,5násobný náskok před dodávkami (24,28 %). U nadlimitních veřejných zakázek se karta obrátila a nevyšší podíl zakázek je směřováno do dodávek. Ty následují služby a až jako poslední se umístily stavební práce s 8,33 %.

Graf 17 představuje rozdělení veřejných zakázek dle klasifikace CPV kódů. Na prvním místě se umístily stavební práce, které jsou následovány dodávkami jako je elektrická energie nebo zemní plyn.

Graf 10: Předmět veřejné zakázky dle CPV HU

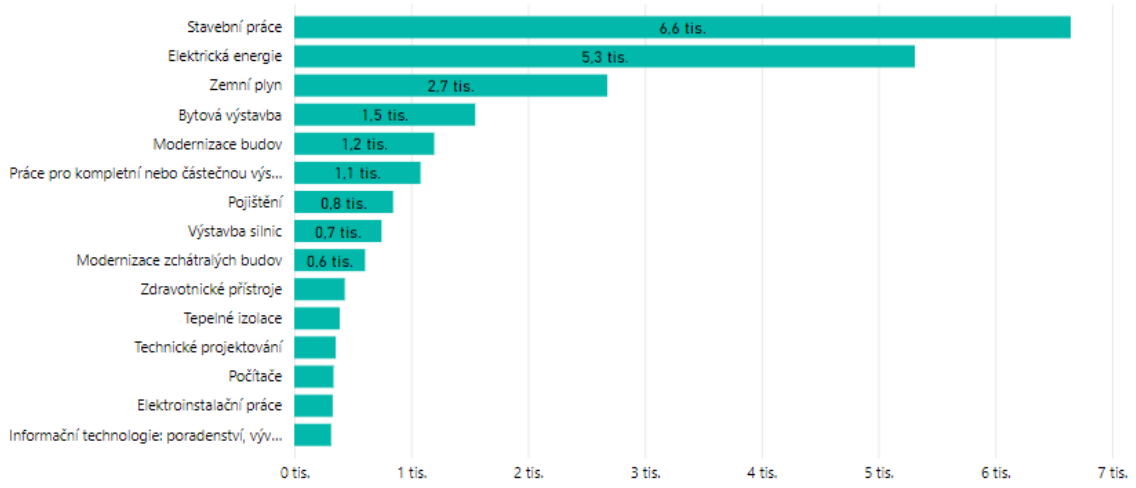

Zdroj: Vlastní zpracování

Nasčítané částky dle smluvních cen v Maďarsku dosahovaly miliard EUR. Při prvním pohledu na počty zadaných zakázek nejsou vidět extrémně vychýlené situace, až na rok 2020. Ten je však poznamenaný, jak už bylo několikrát zmiňováno, celosvětovou pandemií, jež měla neblahý dopad na ekonomiky jednotlivých států.

Graf 12: Objem EUR HU

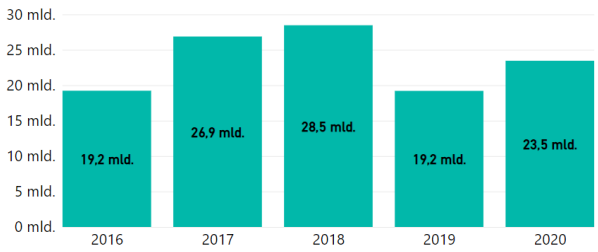

Graf 11: Počet zakázek ve letech HU

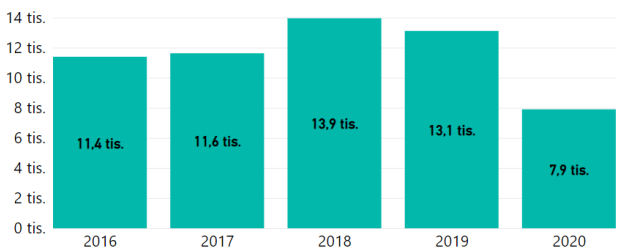

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrné hodnoty zakázek se v jednotlivých letech se přibližovaly k podobným hodnotám. Nejvyšší průměrná hodnota veřejné zakázky byla však vypočtena pro rok 2020. V tomto roce bylo sice zadáno nejméně veřejných zakázek (odhadem 7,9 tis.), nicméně nasčítané smluvní ceny daly dohromady přes 23,5 mld. EUR. Rok 2020 následoval rok 2017, ve kterém průměrná cena veřejné zakázky dosahovala 2 312 348 EUR. Nejnižší průměrná smluvní cena byla dosažena v roce 2019. Průměrný procentní podíl za všechny roky se přibližoval k podobným hodnotám.

Graf 13: Přehled objemu EUR a procentního podílu

	2016	2017	2018	2019	2020
Průměrná částka (EUR)	1 688 198	2 312 348	2 040 964	1 465 271	2 969 467
Procentní podíl za všechny roky	16,38 %	23,28 %	24,14 %	16,38 %	19,83 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Analyzované veřejné zakázky byly primárně zadávány v jednacím řízení bez uveřejnění. Tato skutečnost poukazuje na omezenost hospodářské soutěže, protože ve většině případů dochází k přímému zadání jedinému dodavateli. Na druhém místě se však nachází otevřené řízení, které je mnohem transparentnější a podporuje konkurenční efekt.

Graf 141: Počet dle zadávacího řízení HU

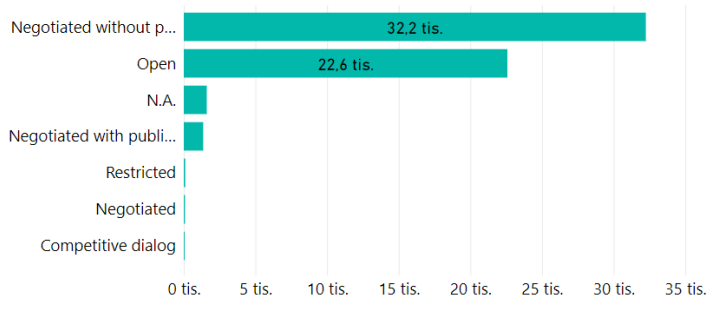

Graf 22: Procentuální rozdělení zakázek dle zadávacího řízení HU

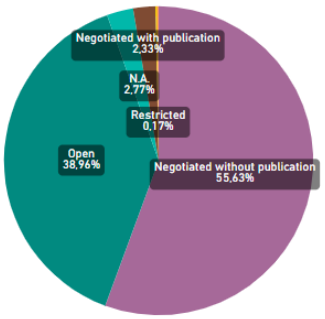

Zdroj: Vlastní zpracování

V Tabulce 11 jsou uvedeni zadavatelé a dodavatelé, kteří dle počtu zakázek spadají do TOP5. Většina zadavatelů působí jako univerzita nebo vzdělávací instituce. U dodavatelů se často objevují podniky, které se zabývají elektrickou či jinou energií nebo stavebnictvím.

Tabulka 11: TOP5 HU

TOP 5	Subjekt	1	2	3	4	5
	Zadavatelé	Budapesti Kozlekedesi Zartkoruen Mukodo Reszvenytarsasag	Pécsi Tudományegyetem	Debreceni Egyetem	Debrecen Megyei Jogú Város önkormányzata	Semmelweis Egyetem
	Dodavatelé	NKM Energia Zrt.	MVM Partner Zrt.	ELMU-ELMASZ Energiakereskedo Kft.	Allianz Hungária Zrt.	E.ON Hungária Zrt.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.4 Polsko

Polsko byla země, jejíž data byla obtížně zpracovatelná. Nejen, že jich bylo mnoho, ale také spoustu informací chybělo. Ke zpracování bylo využito vzorku, který tvořil přibližně jeden milion záznamů o veřejných zakázkách.

Dle výsledků se však i Polsko přibližuje ostatním zemím. I zde totiž většina veřejných zakázek byla zadávána v podlimitním režimu. Co se však týče druhů veřejných zakázek, zde se procentuální rozdělení všech třech, přibližovalo ke 30 %.

Graf 23: Velikost zakázky PL

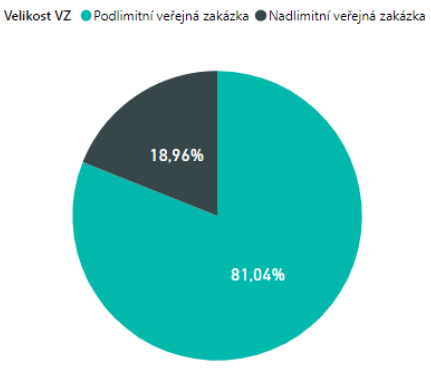

Graf 24: Druh zakázky PL

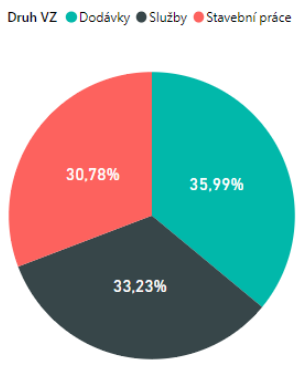

Zdroj: Vlastní zpracování

Při bližším pohledu na rozdělení podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek vznikla Tabulka 12:

Tabulka 12: Podlimitní vs. nadlimitní VZ PL

	Služby	Stavební práce	Dodávky
Podlimitní VZ	28,21 %	36,79 %	35 %
Nadlimitní VZ	30,4 %	21,28	48,32 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Podlimitní veřejné zakázky byly v průběhu analyzovaných let směřovány především do stavebních prací a dodávek. Veřejné zakázky na služby dosahují přibližně 28 %. Hodnoty procentního podílu se vzájemně přibližují. V rámci nadlimitních veřejných zakázek získaly první místo dodávky, druhé služby a třetí stavební práce.

Jak bylo již zmiňováno výše, Polsko nemělo spoustu informací zveřejněných, proto při bližším zkoumání kvalifikace veřejných zakázek pomocí CPV kódů, bylo několik zakázek N.A. (not available). CPV kódy byly vyplněny jen u několika zakázek. I přes nedostupnost informací lze odhadnout, že většina zakázek byla implementována v rámci stavebních prací, jakož tomu bylo i u přechozích zemí V4. Dále můžeme vidět, že spousta zakázek je směřována především do služeb, zdravotnictví a lesnictví.

Graf 15: Klasifikace VZ dle CPV kódů PL

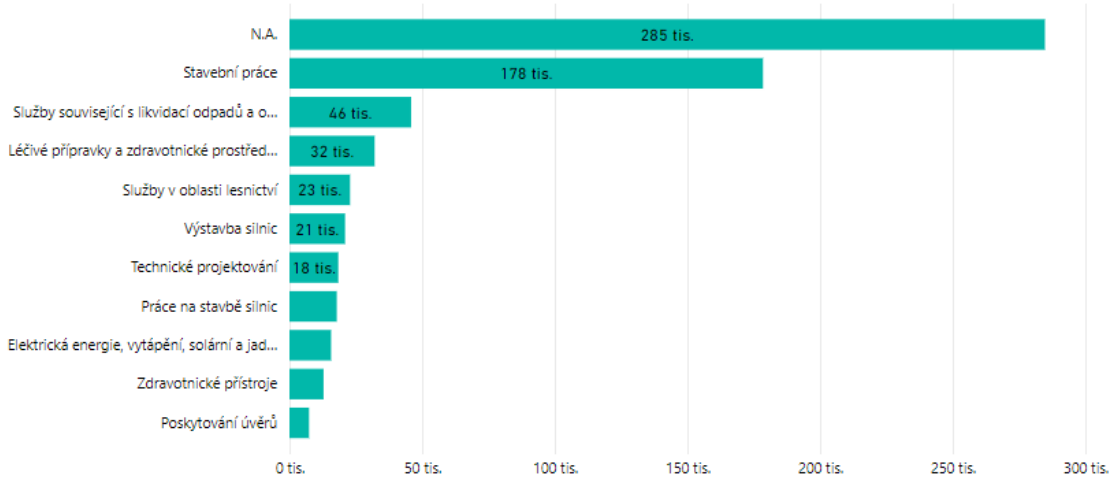

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 16 a Graf 27 opět poskytují přehled smluvních cen v EUR a počet zadaných veřejných zakázek v letech 2016 – 2020.

Graf 166: Objem EUR v letech PL

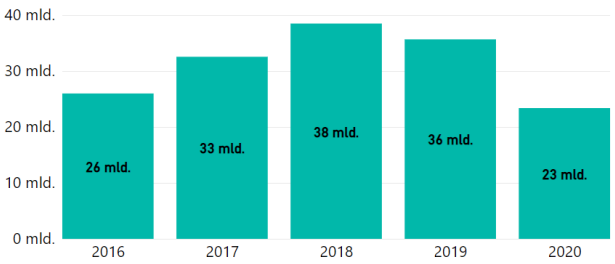

Graf 27: Počet VZ v letech PL

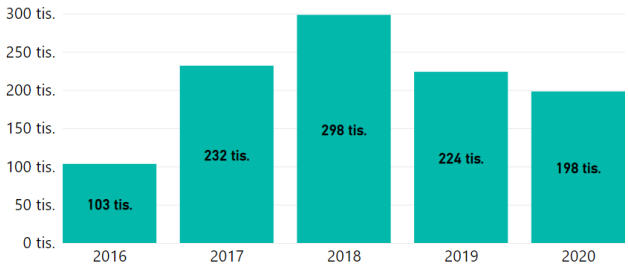

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce veřejných zakázek bylo zadáno v roce 2018. Jejich počet dosahoval kolem 298 tisíc. Nejméně jich bylo zadáno v roce 2016. Co se týče objemu vydávaných finančních prostředků, jejich maxima bylo dosahováno v roce 2018.

V následující tabulce jsou opět uvedeny průměrné smluvní ceny v daných letech a podíl vydávaných finančních prostředků daného roku na celkový výdaj v průběhu analyzovaných pěti let.

Nejvyšší průměrná smluvní cena je v roce 2016. Nejnižší je naopak zjištěna pro rok 2020. Objem vydávaných prostředků v rámci jednotlivých let se k sobě vcelku vzájemně přibližuje. Nejvyšší procentní podíl získávají roky 2017, 2018 a 2019.

Tabulka 13: Přehled objemu EUR a procentní podíl PL

	2016	2017	2018	2019	2020
Průměrná částka (EUR)	252 427	142 241	127 517	160 714	116 162
Procentní podíl za všechny roky	16,67 %	21,15 %	24,36 %	23,08 %	14,74 %

Zdroj:1 Vlastní zpracování

Při analyzování nejvíce využívaného zadávacího řízení, dosahovalo Polsko stejně jako ostatní státy (kromě Maďarska), nejvyšších hodnot u otevřeného řízení. Na druhém místě

se umístilo vyjednávací řízení bez uveřejnění, což již není tolik efektivní jako zmiňované řízení otevřené. Nakonec i v polských datech bylo několik hodnot, které nebyly dostupné, a proto nelze zjistit, o jaké řízení se v případě těchto veřejných zakázek jednalo. Alarmující je, že podíl nedostupných informací ohledně zadávacího řízení je téměř 9 %.

Graf 28: Počet dle zadávacího řízení PL

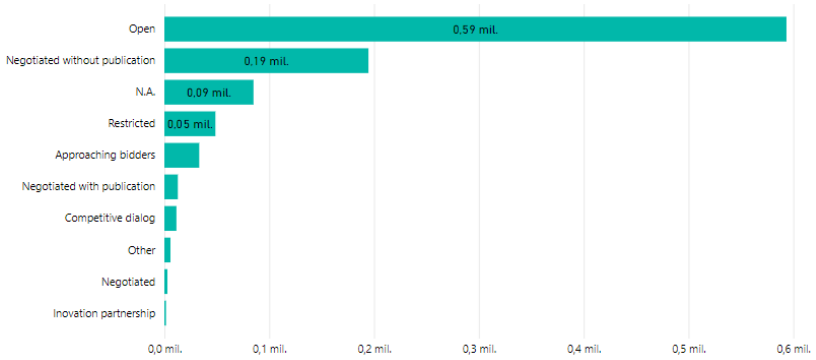

Graf 29: Procentuální rozdělení zadávacího řízení PL

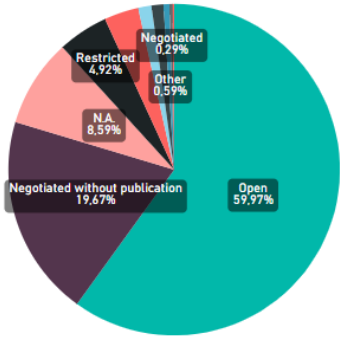

Zdroj: Vlastní zpracování

Zadavatelé s nejvíce zadávanými zakázkami se pohybují v oblasti dopravní infrastruktry, zdravotnictví a obrany. U dodavatelů se jedná o stavbenictví, dopravu a zdravotnictví. Názvy jednotlivých zadavatelů a dodavatelů jsou zveřejněny v Tabulce 14.

Tabulka 14: TOP5 PL

	Subjekt	1	2	3	4	5
TOP 5	Zadavatelé	Zarzad Dróg Powiatowych	Samozdielny Publiczny Zaklad Opieki Zdrowotnej Szpital	Szpital Kliniczny im. Heliodora Swiecickiego w Poznaniu	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A:	Komenda Główna Policji
	Dodavatelé	STRABAG Sp. z.o.o	SKANSKA S.A.	Siemens Healthcare Sp. z.o.o	Medtronic Poland Sp. z.o.o	Roche Diagnostics Polska Sp z.o.o

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.5 Dílčí shrnutí

V rámci povrchové analýzy jednotlivých trhů bylo zjištěno, že se ve většině předpokladech opravdu shodují. Všechny 4 země využívají ve velké míře spíše podlimitní veřejné zakázky než zakázky nadlimitní. Dle předmětu jsou zakázky mířeny především do dodávek, posléze služeb a stavebních prací.

Při zkoumání zakázek pomocí CPV kódů měly všechny země na prvním místě stavební práce. Vždy se v této analýze nacházelo ještě zdravotnictví, energie, IT a jiné služby. Průměrné částky veřejných zakázek se v jednotlivých zemích lišily, a to na základě množství a proporce zadávaných nadlimitních vs podlimitních veřejných zakázek. Nejvíce zadaných veřejných zakázek bylo v Polsku, nejméně potom v Maďarsku.

Všechny země, až na Maďarsko, využívají na prvním místě otevřeného řízení. Maďarsko má, dle analýzy, na prvním místě jednací řízení bez uveřejnění. Otevřené řízení má až na druhém místě.

Odvětví subjektů, které nejvíce zadávaly a nejvíce dodávaly, se také lehce lišilo. TOP5 zadavatelů se obvykle pohybovalo v rámci zdravotnictví, dopravních infrastruktur, školství či obrany. Dodavatelé byly začleňovány do odvětví jako dodávky energií, stavebnictví, farmacie či poskytování služeb.

4.2 Ukazatelé efektivnosti

Byly vybrány 3 ukazatelé efektivnosti, jejichž průměrné indexy poukáží na výsledný index zadávacího řízení a jeho úroveň pro srovnání a vyhodnocení stanovené hypotézy. Jedná se o ukazatel transparentnosti, potenciální rizikovosti a správní kapacity.

4.2.1 Ukazatel transparentnosti

Nejen, že je transparentnost jedna z primárních principů při zadávání veřejných zakázek, ale dokáže se stát i podkladem pro argumentaci. Celková otevřenost procesu a jeho průhlednost buduje důvěru veřejnosti vůči institucím, které nakládají s veřejnými financemi, jež jsou získávány z placených daní. Dále transparentní procesy pomáhají samotným zadavatelům v rámci obhajoby v případě stížností nebo jiných obviněních.

Z tohoto důvodu je v této práci zkoumána úroveň transparentnosti České republiky ve srovnání se zeměmi V4. Samotný výsledný index by pro nás totiž bylo pouze číslo, které by samo o sobě nedokázalo říci, zda je dobré nebo špatné. Výsledný index tedy můžeme posuzovat až po komparaci s vybranými zeměmi.

4.2.1.1 Česká republika

Při analyzování dat pro zpracování ukazatele transparentnosti České republiky bylo v některých oblastech dosahováno vysokého bodového zisku. Například v rámci klasifikace předmětu veřejných zakázek pomocí CPV kódů byla ČR stoprocentní. Na velmi dobré úrovni se umístily i oblasti jako *místo implementace, jméno dodavatele* a zveřejněná *smluvní cena*. Tyto prvky se nacházely v bodovém intervalu (91; 98).

Poměrně slušné hodnocení Česká republika získala i při zkoumání informací o subdodávkách a hodnotících kritérií. Nejhůře transparentní je pro ČR výběrová metoda a informace o tom, zda byla či nebyla veřejná zakázka financována z EU.

Graf 17: Hodnocení transparentnosti ČR

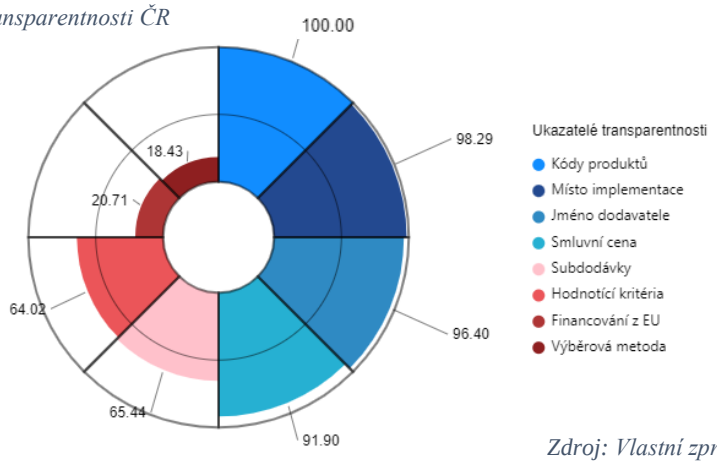

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrný bodový zisk, jenž tvoří index transparentnosti byl vypočten na 69,4 bodů. Z tohoto výsledku můžeme usuzovat, že ČR není ve svých procesech stoprocentně transparentní, ale snaží se na tom pracovat.

4.2.1.2 Slovensko

U Slovenska byl již při analýze dat pro popsání trhu veřejných zakázek velkým problém to, že spoustu informací nebylo vyplněných. To se samozřejmě odráží i v analýze transparentnosti zadávání VZ tohoto státu.

Co se týče informací ohledně dodavatele, tam Slovensko dosáhlo nejvyššího bodového zisku, a to 94,16 bodů. Nadprůměrný počet bodů získalo i za informace ohledně místa implementace, kde byl výsledek ohodnocen 60,69 body. U ostatních oblastí výsledky hovoří za vše. Buď dané informace nebyly vůbec zveřejněny nebo byly, ale pouze v malé míře. Informace o zvolené výběrová metodě veřejné zakázky například nebyla zveřejněna ani v jednom z analyzovaných případů. Informace ohledně CPV kódů, hodnotících kritérií, financování z EU, smluvních cenách nebo subdodávek byly dostupné pouze u některých položek.

Graf 18: Hodnocení transparentnosti SK

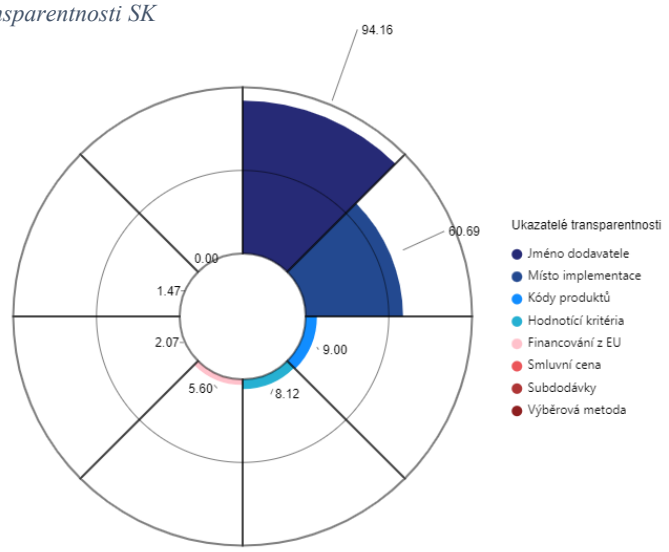

Zdroj: Vlastní zpracování

Slovensko tak dosáhlo indexu transparentnosti ve výši 22,64 bodů, což je opravdu málo. Ve srovnání s Českou republikou dosahuje až třikrát nižšího indexu, což nenasvědčuje správně nastaveným procesům.

4.2.1.3 Maďarsko

Dle analýzy trhů veřejných zakázek jednotlivých zemí, mělo Maďarsko zadáno nejméně veřejných zakázek ze všech. Co se týče zkoumání transparentnosti, na první pohled to nevypadá tak bledě jako u Slovenska, ale ani tak plně jako u České republiky. V případě informací o klasifikaci předmětu veřejné zakázky je Maďarsko stejně stoprocentní jako Česká republika. Zveřejňování místa implementace a hodnotících kritérií dosahuje také poměrně vysokých hodnot. Ty jsou následovány oblastmi jako je *smluvní cena*, *jméno dodavatele* a informacemi o *financování z EU*. Informace o subdodávkách jsou jedny z těch, co dosáhly nízkého bodového ohodnocení. Co se však týče informací o výběrové metodě veřejných zakázek, tak ty nebyly v datových souborech u Maďarska vůbec zveřejněny.

Graf 19: Hodnocení transparentnosti HU

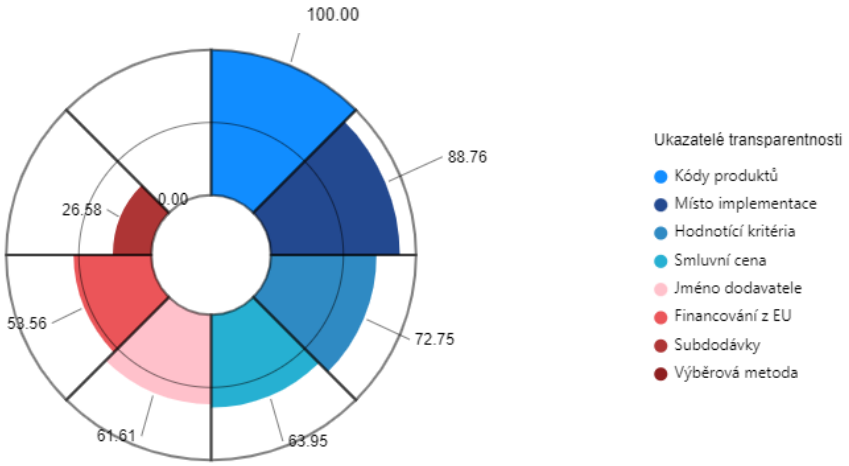

Zdroj: Vlastní zpracování

Výsledný index transparentnosti za Maďarsko dosahuje 58,4 bodů. Znamená to tedy, že z více než padesáti procent je Maďarsko ve svých procesech transparentní. Stejně jako u České republiky to není stoprocentní transparentnost, kterou by si každý přál, avšak je to alespoň nad hranicí 50 %.

4.2.1.4 Polsko

Polsko se vyznačilo nejvyšším počtem zadaných zakázek z celé V4. Občas však bylo složité analyzovat jednotlivé oblasti, protože stejně jako u Slovenska, tak i u Polska, spousta informací nebyla uvedena.

Co se však týče informací o specifikaci předmětu veřejné zakázky, zde bylo Polsko stoprocentně úspěšné, jako většina předchozích zemí. S dalšími oblastmi však množství informací postupně absentovalo.

Místo implementace získalo 63,95 bodů. Úroveň informací o smluvní ceně a jménu dodavatele dosahuje kolem 48 bodů.

Informace ohledně subdodávek, hodnotících kritériích a financování z EU dosahovaly velmi malého bodového zisku. Průměrné bodování se pohybovalo v intervalu (14; 20). Co se však týče výběrového kritéria u jednotlivých veřejných zakázek, to nebylo zveřejňováno ve zkoumaných datech.

Graf 20: Hodnocení transparentnosti PL

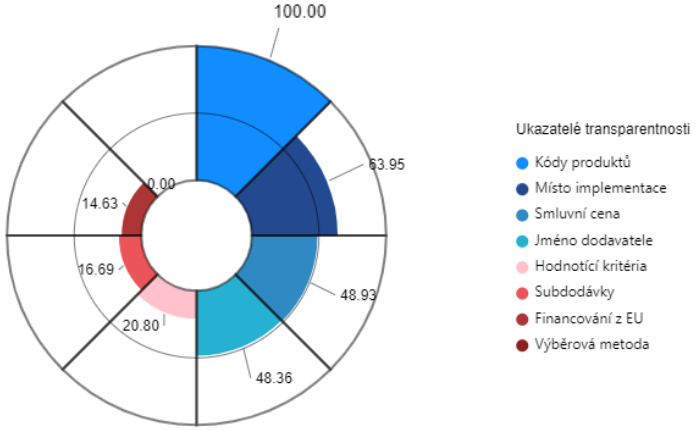

Zdroj: Vlastní zpracování

Podíváme-li se na výsledný index transparentnosti pro Polsko, vychází hodnota 39,17 bodů. Tato hodnota naznačuje, že procesy jsou v Polsku jsou podprůměrně transparentní. Nabízí se zde velké možnosti, jak procesy více zprůhlednit, aby byly efektivnější.

4.2.2 Ukazatel potenciální rizikovosti

Dalším zkoumaným ukazatelem je ukazatel potenciální rizikovosti. Na základě nedostatečné transparentnosti, ale i potenciální korupce, jsou veřejné zdroje v rámci zadávání veřejných zakázek v ohrožení. Vládní úředníci totiž mohou na základě přijetí úplatků zmanipulovat zadávání veřejných zakázek. Přijetím úplatku tak navýší svůj individuální příjem, zatímco tento krok vede ke snížení efektivnosti zadávacího procesu. Tento fakt se projeví v neefektivnosti vynaložení veřejných zdrojů, jež ponesou daňoví poplatníci, tedy občané dané země.

4.2.2.1 Česká republika

Česká republika boduje plným počtem v oblasti zveřejňování výběrového řízení. V této oblasti tedy nehrozí žádné riziko, které by nějakým zásadním způsobem mohlo ohrožovat zadávací řízení veřejných zakázek v ČR. Co se však týče doby zveřejnění a doby rozhodnutí pro veřejnou zakázku, tam už se bodový zisk snižuje, což poukazuje na potenciální riziko. Dle analýzy se stává, že jsou tyto doby buď moc krátké anebo naopak příliš dlouhé. Jejich výsledný průměrný zisk si drží svoji úroveň nad 60 a 70 body, což můžeme i přes vše ostatní, považovat za dobrý výsledek.

V případě volby druhu řízení a jeho otevřenosti, získala ČR 48 bodů. To považuji také za velmi dobrý výsledek, protože se dá uvažovat, že polovina zadávacích řízení je otevřená. Co se týče konkurenčního efektu, zde je výsledek, v rámci možností, hodnocen také kladně. Samozřejmě by mohl být vyšší a hospodářská soutěž by měla být více podporována.

Graf 21: Hodnocení potenciální rizikovosti CZ

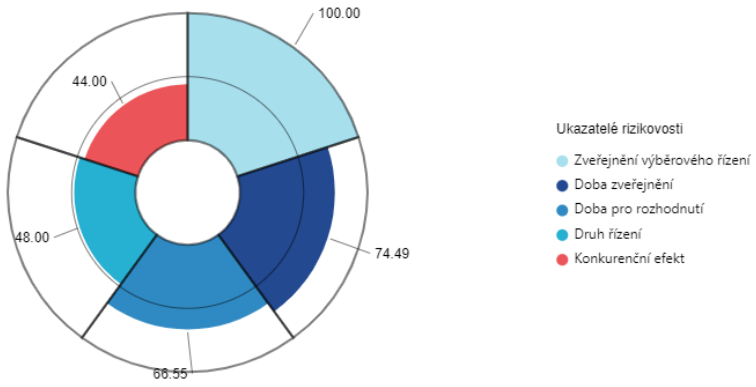

Zdroj: Vlastní zpracování

V celkovém výsledku získala Česká republika průměrný index potenciální rizikovosti ve výši 66,61 bodů. Opět je zde viditelné, že ČR zatím nedokáže 100 % čelit některým analyzovaným rizikům. Výsledek je však považován za nadprůměrný.

4.2.2.2 Slovensko

Slovensko má dle výsledků dobře korigované doby zveřejnění a doby pro rozhodnutí. Pouze minimum položek se vymykalo stanoveným lhůtám, a tedy byly příliš krátké nebo příliš dlouhé. Tyto dvě zkoumané oblasti dosahovaly bodovému ohodnocení, které překročilo hranici 90 bodů.

S dalšími zkoumanými oblastmi to bylo však o mnoho horší. Co se týče například konkurenčního efektu, tam se Slovensko nachází o 25 bodů pod 50 % hranicí. To nasvědčuje tomu, že jsou přijímány nabídky pouze od malého okruhu dodavatelů a není vytvořen prostor pro větší hospodářskou soutěž.

Případů, kdy bylo zveřejněno výběrové řízení, je opravdu málo. Zde je tedy viditelná potenciální rizikovost v procesu zadávání veřejných zakázek. Dále, kde se riziko nachází,

je nízké využívání otevřeného řízení pro zadávání veřejných zakázek. Tento pohled je však zkreslen tím, že spousta informací nebyla v databázi pro Slovensko zveřejněna.

Graf 22: Hodnocení potenciální rizikovosti SK

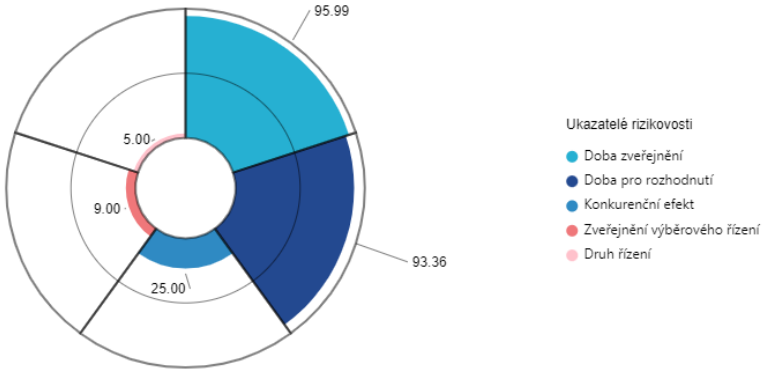

Zdroj: Vlastní zpracování

U Slovenska je potenciální riziko cca 1,5x vyšší než u České republiky. Index potenciální rizikovosti v tomto případě činí pouze 45,57 bodů. Nabízí se zde tedy velký prostor pro zlepšení jednotlivých procesů a zaznamenávání informací pro veřejnost.

4.2.2.3 Maďarsko

Maďarsko se opět svou vizuální plností na přiloženém grafu podobá výsledkům České republiky. Na první pohled si můžeme říct, že si Maďarsko vede poměrně dobře.

Co se týče analyzovaných lhůt – doba zveřejnění a doba pro rozhodnutí – nedosahují společně takových hodnot jako tomu bylo u České republiky a Slovenska. Tentokrát hezké hodnocení získala pouze jedna z nich, ta druhá se se svým hodnocením dostala až na poslední místo. Doba zveřejnění dosáhla bodového ohodnocení ve výši 84,23 bodů, zatímco doba pro rozhodnutí pouze 25,53.

Nejnižší riziko z analyzovaných oblastí se nachází v rámci zveřejňování informací ohledně výběrového řízení. Zde se Maďarsku docela daří a získává za tuto oblast 87 bodů.

Co se týče využívání otevřeného řízení zde má sice mezery, ale i tak dosahuje 51 bodů. V případě posuzování konkurenčního efektu, můžeme vidět, že není příliš vysoký. V tomto případě dosahuje v průměru 33 bodů. Je tedy o něco málo vyšší než na

Slovensku, ale určitě se zde nabízí prostor pro další zlepšování, které nabídne účast na zadávacích řízení pro větší okruh potenciálních dodavatelů.

Graf 23: Hodnocení potenciální rizikovosti HU

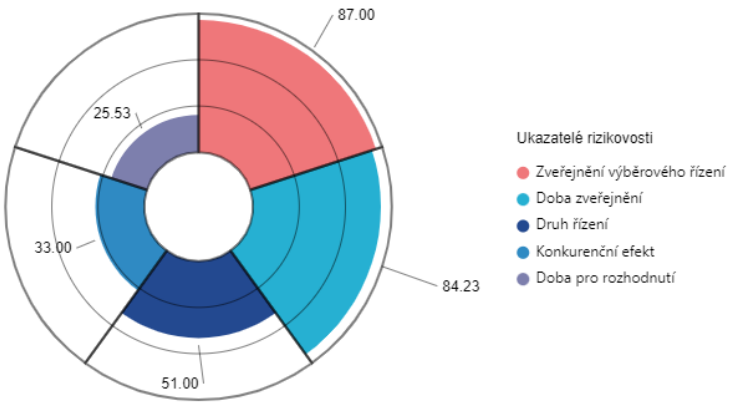

Zdroj: Vlastní zpracování

I když se na první pohled zdá, že kontrolu potenciální rizikovosti má Maďarsko zvládnutou, stále nedosahuje v průměru 100 bodů, které by tuto myšlenku potvrdilo. Dokonce i v Maďarsku v rámci zadávacího řízení figurují určité rizikové prvky, které jeho efektivnost narušují. Z tohoto důvodu je průměrný index potenciální rizikovosti pro Maďarsko vypočten na 56,15 bodů, čímž se nyní pohybuje mezi Českou republikou a Slovenskem.

4.2.2.4 Polsko

Dle analýzy polského trhu veřejných zakázek, bylo zjištěno, že jich je průměrně každý rok zadáno cca 200 tisíc. Takto velké množství zadávaných veřejných zakázek by mělo být doprovázeno veřejnou kontrolou a dostupností většiny všech informací. V případě analýzy transparentnosti, nedosahovalo Polsko výjimečných hodnot a výsledky spíše nasvědčovaly k nedostatečné transparentnosti procesů. Při prvotním pohledu na vizuál můžeme bezpečně předpokládat, že ani v případě zkoumání ukazatele potenciální rizikovosti, nedosáhne Polsko velkého počtu bodů.

Co se týče dob zveřejnění a lhůt pro rozhodnutí o veřejných zakázkách, zde Polsko dosahuje téměř stoprocentnímu bodovému ohodnocení. Za informace ohledně doby

zveřejnění získalo Polsko 98,68 bodů. Informace týkající se doby pro rozhodování se o veřejných zakázek zaručily Polsku 96,49 bodů.

Dále je však očividné, že ve velké míře nejsou zveřejňovány informace ohledně výběrového řízení, což může poukazovat na korupci. V tomto případě Polsko dosahuje bodového zisku ve výši 32 bodů.

Zbylé dvě oblasti, které byly hodnoceny také nedosahují vysokých hodnot. Jedná se o primární využívání otevřeného řízení, což dle dat, Polsko využívá spíše v malém množství. Hodnocení konkurenčního efektu má Polsko nejnižší v celé Visegrádské skupině, dosahuje pouze 13 bodů. Tento případ také poukazuje na celkem vysoké riziko v ohledu na oslovování pouze malého okruhu dodavatelů.

Graf 24: Hodnocení potenciálního rizika PL

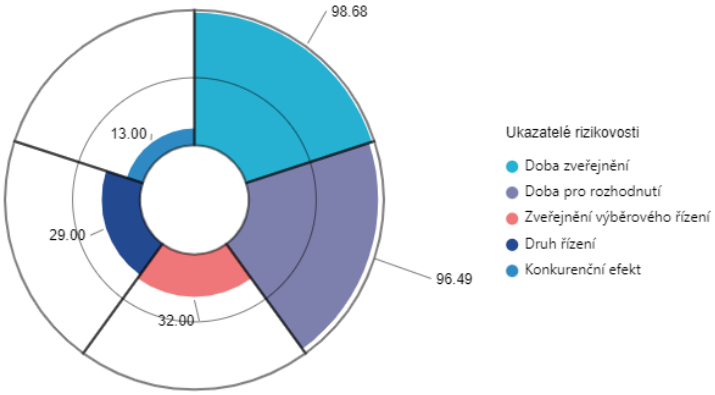

Zdroj: Vlastní zpracování

Při výsledném zhodnocení a zprůměrování jednotlivých výsledků dosahuje Polsko indexu 53,83 bodů. Na základě přechozích výsledků ostatních zemí V4, se Polsko v souvislosti s hodnocením potenciální rizikovosti, nachází na předposledním místě. V rámci přihlédnutí na velké množství zadávaných veřejných zakázek, by bylo očekáváno, že výsledný index vyjde o něco vyšší.

4.2.3 Ukazatel správní kapacity

Kvalitní instituce, dobře fungující správní orgány a efektivně nastavené procesy ve veřejné správě velkou mírou přispívají k efektivnímu procesu zadávání veřejných zakázek. Následující ukazatel se snaží zjistit, na jaké úrovni je využíváno specifických a efektivních procesů v rámci zadávání veřejných zakázek a jakým způsobem je řízena správní kapacita.

4.2.3.1 Česká republika

Je celkem překvapující, že Česká republika v předchozích aster plotech dosahovala vysokých bodových hranic, zatímco při pohledu na níže uvedený graf, vidíme spíše prázdno.

Česká republika využívá rámec WTO v poměrně vysoké míře. V tomto případě dosahuje 52,43 bodů. U využívání rámcových smluv nemůžeme tvrdit totéž. Zde jde totiž vidět, že rámcových smluv je využito opravdu minimum. V průměrném hodnocení za tuto oblast získala Česká republika 9,83 bodů.

Podání informací ohledně využívání centralizovaného zadávání a elektronické aukce jsou ohodnoceny ve vzájemném rozdílu jeden bod. Elektronická aukce získala 5,86 bodů, centralizované zadávání 4,84 bodů.

V případě informací o zveřejnění druhého cizího jazyka, kterým je anglický jazyk, bylo opravdu minimum. Zde bylo získáno hodnocení ve výši 0,01 bodu.

Graf 25: Hodnocení správní kapacity CZ

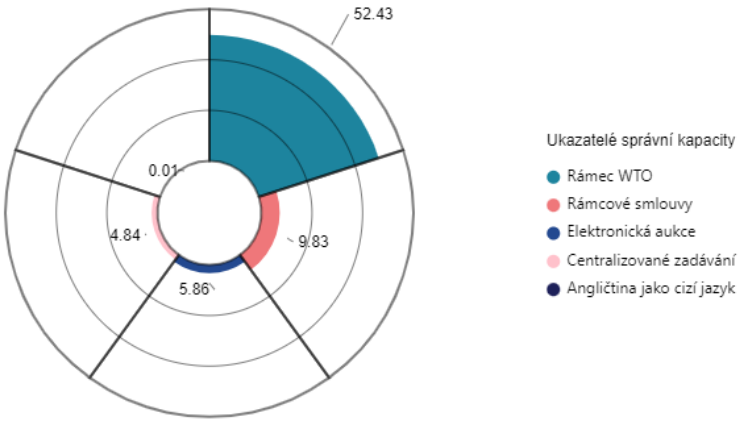

Zdroj: Vlastní zpracování

Z nízkého bodového zisku byl průměrem vypočten index správní kapacity, který dosahuje pouze 14,59 bodů. To je pro Českou republiku zatím nejhorší hodnocení v porovnání s předchozími dvěma indexy. Jde vidět, že v tomto ohledu má ČR největší nedostatky, které mohou omezovat efektivnost zadávacího řízení veřejných zakázek.

4.2.3.2 Slovensko

Slovensko zatím nezabodovalo ani v jednom z předchozích ukazatelů a vždy se drželo na posledním místě. V tomto případě to také nevypadá na vysoký bodový zisk. Ač vypadá aster plot plněji než třeba u České republiky, je to způsobeno charakterem grafického nástroje a pro výstup jsou stěžejní čísla.

Při zkoumání správní kapacity získalo Slovensko body v intervalu (0; 2), což opravdu není mnoho. Nejvíce bodů získalo v oblasti elektronické aukce, a to ve výši 2,23 bodů. Elektronická aukce byla následována informacemi o využívání rámce WTO, se ziskem 1,65 bodů. Centralizované zadávání a rámcové smlouvy nejsou na Slovensku využívány ve velké míře nebo o nich alespoň nejsou zveřejňovány informace.

Graf 26: Hodnocení správní kapacity SK

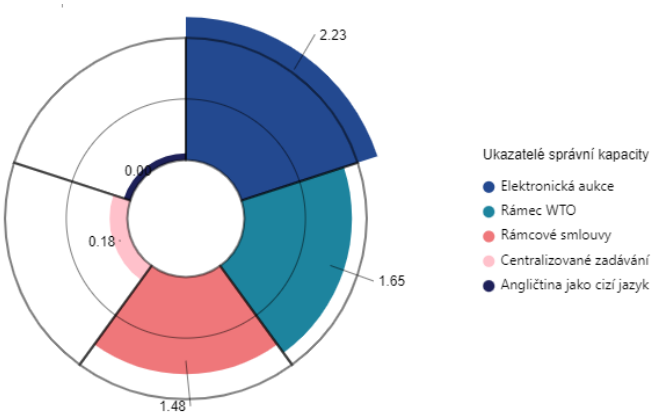

Zdroj: 2 Vlastní zpracování

V tomto případě se Slovensko musí spokojit s průměrným indexem správní kapacity ve výši 1,11 bodů. Je více než zřejmé, že v rámci procesů, které by měly zjednodušovat a zefektivňovat zadávání veřejných zakázek, má Slovensko velké mezery.

4.2.3.3 Maďarsko

Při analyzování jednotlivých ukazatelů se ve všech případech Maďarsko drželo v pořadí hned za Českou republikou. V tomto případě tomu není jinak. Na základě zveřejňovaných informací ohledně využívání rámce WTO, získalo Maďarsko 34,8 bodů. Dále však bodové hodnoty postupně klesaly, stejně tak jako tomu je u ostatních zemí.

Dle zveřejněných informací Maďarsko využívá rámcové smlouvy, elektronickou aukci a centralizovaná zadávání, avšak pouze malou měrou. Nabídnutý anglický jazyk nebyl uveden ani u jedné z analyzovaných položek.

Graf 27: Hodnocení správní kapacity HU

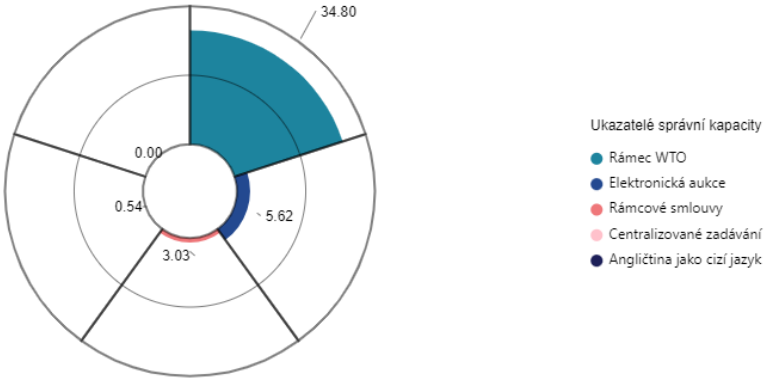

Zdroj: Vlastní zpracování

Index správní kapacity pro Maďarsko vychází na 8,8 bodů. Jedná se o vyšší bodový zisk než u Slovenska, ale nižší, než je tomu u České republiky.

4.2.3.4 Polsko

Polsko ani v tomto případě nepřekvapí výjimečně dobrými výsledky. Na základě hodnocení se velmi přibližuje nízkému bodovém zisku jako získalo Slovensko.

V této oblasti získalo Polsko nejvíce bodů u rámce WTO (4,8). Tento bodový zisk byl následován elektronickou aukcí (1,25), centralizovaným zadáváním (0,96) a rámcovými smlouvami (0,9). Využití anglického jazyka bylo opět nulové.

Graf 28: Hodnocení správní kapacity PL

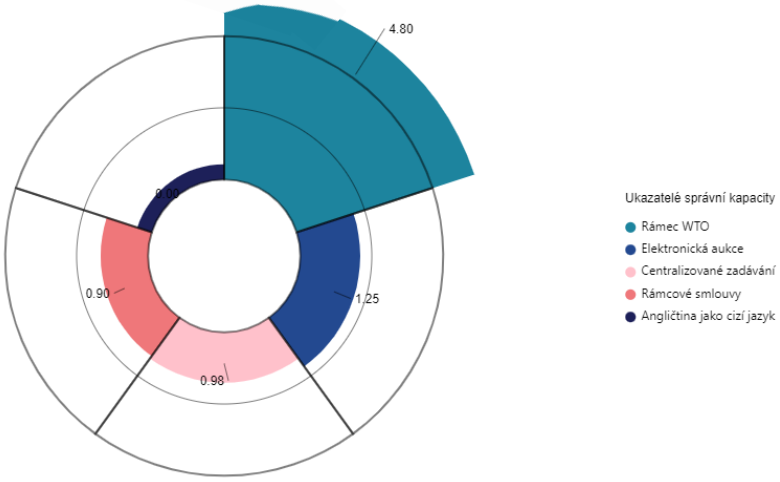

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrný index správní kapacity v Polsku dosahuje hodnoty 1,57 bodů. Data zveřejněná pro Polsko poukazují, stejně jako u všech předešlých zemí, na nízkou úroveň správní kapacity.

4.2.4 Index řádného zadávání

Index řádného zadávání veřejných zakázek je vypočten aritmetickým průměrem z již vypočtených ukazatelů. Jejich shrnutí je uvedeno v Tabulce 15, která uvádí i přehled průměrných hodnoty za celou V4.

Tabulka 15: Shrnutí a index řádného zadávání

	Index transparentnosti	Index potenciální rizikovosti	Index správní kapacity	Index řádného zadávání
Česká republika	69,40	66,61	14,59	50,20
Slovensko	22,64	45,67	1,11	23,14
Maďarsko	59,03	56,15	8,8	41,33
Polsko	39,17	53,83	1,57	31,53
Průměrné hodnoty napříč zeměmi	47,56	55,50	6,52	36,55

Zdroj: Vlastní zpracování

Česká republika dosáhla v rámci indexu řádného zadávání 50,2 bodů. V porovnání s maximálním ziskem, kterým bylo 100 bodů, se ČR nachází přímo v polovině. I s tímto bodovým ziskem si získala první místo v rámci efektivnosti zadávání veřejných zakázek.

Česko následovalo svým bodovým ziskem Maďarsko. Maďarsko se nachází pod bodovou hranicí 50 bodů. V celkovém hodnocení dosahuje 41,33 bodů.

Třetí místo obsadilo Polsko, které i navzdory množství zadávaných zakázek, nedosahuje výjimečných hodnot. Tato země V4 má ještě o 10 bodů méně než Maďarsko. Polsko si tedy z výše prováděné analýzy odnáší 31,53 bodů.

Na posledním místě se umístilo Slovensko, které ze všech ukazatelů potenciální efektivnosti získalo nejméně bodů. Nastavení jednotlivých procesů na Slovensku by bylo potřeba více optimalizovat. Bodový zisk je roven 23,14 bodům.

Průměrný index řádného zadávání zemí V4 je 36,55. Je tvořen hodnotami 47,56 (index transparentnosti), 55,50 (index potenciální rizikovosti korupce) a 6,52 (index správní kapacity)

4.2.5 Dílčí shrnutí

V návaznosti na cíl diplomové práce byly stanoveny následující hypotézy:

$$H_0: \overline{x_{CZ_{2016-2020}}} = \overline{x_{SK_{2016-2020}}} = \overline{x_{HU_{2016-2020}}} = \overline{x_{PL_{2016-2020}}}$$

$$H_A: \text{non } H_0$$

Výsledkem analýzy jsou následující hodnoty:

$$\overline{x_{CZ_{2016-2020}}} = 50{,}20$$

$$\overline{x_{SK_{2016-2020}}} = 23{,}14$$

$$\overline{x_{HU_{2016-2020}}} = 41{,}33$$

$$\overline{x_{PL_{2016-2020}}} = 31{,}53$$

U bodového nastavení (maximální zisk 100 bodů, minimální zisk 0 bodů) jsou mezi jednotlivými hodnotami znatelné rozdíly. Na základě tohoto podkladu zamítáme nulovou hypotézu, která tvrdí, že mezi vypočtenými indexy řádného zadávání není žádný rozdíl. Toto zamítnutí je prováděno ve prospěch alternativní hypotézy, která říká, že mezi jednotlivými indexy rozdíl je.

Ač bylo očekáváno, při stanovování cíle diplomové práce, že některá/é ze země/í V4 bude dosahovat lepších hodnot než ČR, nestalo se tak. V tomto případě je, v rámci efektivního zadávání veřejných zakázek, inspirativní zemí právě Česká republika.

Dle vypočtených indexů je viditelné, že každá země V4, má v rámci zadávání veřejných zakázek patřičné mezery. Návrhy pro zlepšení jednotlivých procesů, v rámci České republiky, jsou uvedeny ve finální části této práce.

Co je však absolutně nejdůležitějším návrhem pro další zlepšení všech analyzovaných zemí v řádném zadávání? Poskytování informací. Bez těch totiž nelze zjistit, zda jsou procesy efektivní a tím pádem není možné činit další kroky k jejich optimálnímu nastavování či legislativním změnám.

5 Závěr a doporučení

Cílem práce bylo zjistit úroveň efektivnosti institutu veřejných zakázek v České republice. K dosažení výsledku bylo využito komparativní metody navržených ukazatelů transparentnosti, potenciální rizikovosti, správní kapacity a řádného zadávání; v rámci zemí Visegrádské čtyřky. Výpočty ukazatelů byly aplikovány na datové soubory platformy OpenTender, které byly analyzovány a vizualizovány pomocí nástroje PowerBI.

Bodové hodnocení České republiky vycházelo v jednotlivých analýzách nejlépe ze všech zemí V4. Primárně to bylo zapříčiněno tím, že většinu zkoumaných informací měla Česká republika lépe zveřejněnou, něž tomu bylo u ostatních. Ve výsledku získala ČR index řádného zadávání ve výši 50,20 bodů a umístila se tak na prvním místě. Tento výsledek nenaznačuje stoprocentní efektivnost jednotlivých procesů, ale poukazuje alespoň na to, že jsou procesy v České republice efektivnější než v ostatních analyzovaných zemích. Zásadním problémem jednotlivých analýz byl nedostatek zveřejněných informací o veřejných zakázkách, které jsou stěžejní pro určení patřičné efektivnosti.

Podstatné je však to, že veřejné zakázky jsou primárně věcí veřejnou, a proto by měl být přístup ke správným a úplným informacím absolutní nezbytností. Je důležité podávat informace nejen o jednotlivých zakázkách, jejich řízení, ale také celkové přehledy o výsledcích, zadavatelích a konkrétním plnění zásad řádného zadávání.

Každý občan ČR má právo na svobodný přístup k informacím. Vzhledem k tomu, že se veřejné zakázky hradí z veřejných financí, je více než žádoucí, aby daňoví poplatníci měli dostatečný přehled o tom, jak efektivně se zachází s jejich financemi. Transparentní jednání a co nejjednodušší přístup ke smysluplným informacím, může předejít nedostatkům ve složitém procesu zadávání a bránit tak nadbytečnému vynakládání veřejných prostředků. Je však důležité uvažovat nad praktičností poskytování těchto informací. V dnešní době je přímo žádoucí, aby byly v elektronické podobě a jejich sledování a používání bylo tzv. user-friendly.

Co se však týče nejhorších výsledků napříč všemi zeměmi, jednalo se o ukazatel a výsledný index správní kapacity. Vlády by měly trvat na zavedení modernějších procesů a metod v rámci zadávání veřejných zakázek. Využívání rámce WTO, elektronických aukcí, rámcových smluv či zveřejňování zakázek v anglickém jazyce, by nemuselo být tak ojedinělé. Další věcí, která by se v případě vylepšení správní kapacity

dala využít je požadavek na zvyšování centralizovaných nákupů. Tento krok by totiž mohl nejen zlepšit správní kapacitu ČR, ale také přinést několik výhod. Mezi tyto výhody by mohla patřit vyšší přehlednost, kontrola, ale také možnost získání množstevních slev při nákupu.

V některých zemích (např. Německo, Rumunsko či Skotsko) je využíváno tzv. blacklistingu a referencí na jednotlivé dodavatele. Na tzv. black seznamech jsou uváděny nedůvěryhodní dodavatelé, které je možné dále ohodnotit. Díky propojení černých listin a základních informací o zadaných veřejných zakázkách, by mohlo docházet k dalšímu zvyšování efektivnosti v České republice.

Prováděné analýzy s sebou nesly podstatná omezení, která zamezovala získání kvalitních a podložených výsledků. Zásadním problémem, se kterým se totiž setkává každá země, jejíž orgány zadávají veřejné zakázky, je nedostatek a nepodloženost souvisejících informací s daným zadávacím řízením. Bez dostatečných informací není možné podnikat kroky ve směru vyšší efektivnosti jednotlivých procesů.

5.1 Zlepšovací návrhy

Bylo by vhodné, aby vláda spojila síly s veřejnými orgány ve spolupráci s místními organizacemi a společně využily moderní technologie a inovativní přístup k otevřeným datům. Je přímo žádoucí, aby se orgány veřejné správy vypořádaly s analytickými výzvami, týkající se informací ohledně veřejných zakázek a tím usnadnily přístup široké veřejnosti k praktickým přehledům.

Inovativní řešení by mohlo mít podobu robustního online systému, který by byl digitálně řešen pro automatizaci shromažďování údajů o veřejných zakázkách. Tyto údaje by byly analyticky vyhodnocovány na základě automatizovaně nastavených dotazů a monitorovány pro další potřeby. Tento typ řešení, odpovídající 21. století, by ve velké míře zaručil větší efektivitu a transparentnost v rámci jednotlivých procesů spojených s veřejnými zakázkami. Zároveň by nešlo o žádnou velkou složitost. Po očištění a analýze dat by stačilo vytvořit strukturovaný formát reportu, jež by se importoval a aktualizoval pro živě připojený dashboard.

Rozhodně je důležité do těchto myšlenek zapojit stát. V dnešní době existuje pár desítek webů zabývající se poskytováním informací a analýz veřejných zakázek, jež spravují neziskové organizace. Tyto organizace jsou v drtivé většině financovány privátními dárci.

Takovým příkladem může být například český startup DatLab, který si vysloužil investici prvního impaktového fondu v Česku – Tilia Impact Ventures.

Stát by měl zaručit to, že budou zveřejňována data ve strojově čitelném formátu a na praktických a uživatelsky přívětivých („user-friendly“) webových stránkách. Publikovaná data však musí procházet kontrolou správnosti a úplnosti. Pro maximální přehlednost by měly být weby veřejné správy propojené.

V případě přítomnosti indikátorů korupce či jiných závažných nedostatků by se měl systém zadávání veřejných zakázek upravit, důsledně vynucovat osobní odpovědnost a porušení pravidel nekompromisně postihovat.

6 Summary

Main goal of this diploma thesis was to determine the level of efficiency of public procurement in the Czech Republic. This goal was achieved by comparing the results of analysis within the Visegrad group countries. The analyzed object was data from the public OpenTender platform, which was processed via using the PowerBI analysis tool.

After evaluating the indicators of transparency, administrative capacity and potential riskiness, their indices were calculated. From these indices, the arithmetic mean was calculated for the index of good procurement. It was found, that indices of good procurement within the V4 countries, was variable. The highest (best) ranking index has been obtained by the Czech Republic (50.2 points), followed by Hungary, Poland and finally Slovakia.

Based on the results, the Czech Republic is the most effective among the V4 countries in terms of public procurement. However, this does not mean that CZ is one hundred percent effective in this case. On the part of the Czech Republic, there are many deficiency that can be further improved. Major deficiencies were found in administrative capacity.

In this case, it is recommended to use more centralized input, GPA frames, use of a foreign language or blacklisting.

What is to be recommended for all states dealing with public procurement is: high-quality, correct and sufficient information connected to public procurement. This information should be accessible to the public via open user-friendly platforms.

Without sufficiently high-quality data, it is not possible to determine whether public procurement is effective enough or not. Their lack also slows down the process and creates uncertain conditions in this space.

7 Zdroje

7.1 Knižní zdroje

[1] Balýová, L. (2020). Veřejné zakázky, 2. vydání. Praha, Česko: *C. H. Beck.*

[2] Maaytová, A., Ochrana, F., Pavel, J. & kol. (2015). Veřejné finance: v teorii a praxi. Praha, Česko: *Grada*

[3] Pavel, J. (2013). Veřejné zakázky a efektivnost, 1. vydání. Praha, Česko: *Ekopress, s.r.o.*

[4] Peková, J. & kol. (2012). Veřejný sektor – řízení a financování. Praha, Česko: *Wolters Kluwer*.

[5] Peková, J. (2011). Veřejné finance: Teorie a praxe v ČR. Praha, Česko: *Wolters Kluwer*.

[6] Hamerníková, B. (2010). Veřejné finance, 2. aktualiz. vyd. Praha, Česko: *Wolters Kluwer*.

[7] Pearce, W., D. (1995). Macmillanův slovník moderní ekonomie. Česko: *Victoria Publishing a.s.*

[8] Samuelson, P., Nordhause, W. (1992). Ekonomie. Česko: *NS Svoboda*.

7.2 Legislativa

[1] Zákon č. 134/2016 Sb., Zákon o zadávání veřejných zakázek. Dostupné z: Sbírka zákonů

[2] Zákon č. 172/2016 Sb., Nařízení vlády o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek. Dostupné z: Sbírka zákonů

[3] Nařízení vlády 335/2019 Sb., Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 173/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění nařízení vlády č. 471/2017 Sb. Dostupné z: Sbírka zákonů

[4] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES. Dostupné z: Sbírka zákonů

[5] Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Dostupné z: Sbírka zákonů

[6] Zákon č. 106/1999 Sb., Zákon o svobodném přístupu k informacím. Dostupné z: Sbírka zákonů

7.3 Webové stránky

[1] K-Index, Hlídač státu. Dostupné z: https://www.hlidacstatu.cz/kindex

[2] VsechnyZakazky.cz. Dostupné z: https://vsechnyzakazky.cz/

[3] ZINDEX.cz. Dostupné z: https://www.zindex.cz/

[4] DatLab, Politickefinance.cz. Dostupné z: https://www.politickefinance.cz/

[5] DatLab, Kontrola. Dostupné z: https://kontrola.datlab.eu/

[6] Trancparency International, Corruption perceptions index. Dostupné z: https://www.transparency.org/en/cpi/2021

7.4 Odborné články

[1] Lotti, C., Spagnolo, G. (2022). Indirect Savings from Public Procurement Centralization. *CEIS Wokring Paper No. 532*, doi:10.2139/ssrn.4023345

[2] Nemec, J., Kubak, M., Krapek, M., & Horehajova, M. (2020). Competition in public procurement in the czech and slovak public health care sectors. *Healthcare (Switzerland), 8*(3) doi:10.3390/healthcare8030201

[3] Pavel, J., Ochrana, F. (2013). Analysis of impact of Transparency, Corruption, Openness in Competition and Tender Procedures on Public Procurement in the Czech Republic. *Central European Journal of Public Policy, 7(2)*, 114-134.

[4] Plaček, M., Valentinov, V., del Campo, C., Vaceková, G., Ochrana, F., & Šumpíková, M. (2021). Stewardship and administrative capacity in green public procurement in the czech republic: Evidence from a large-N survey. *Environmental Sciences Europe, 33*(1) doi:10.1186/s12302-021-00534-7

[6] Titl, V., De Witte, K., & Geys, B. (2021). Political donations, public procurement and government efficiency. *World Development, 148*. doi: 10.1016/j.worlddev.2021.105666

[7] Andrecka, M. (2017). Dealing with loopholes and uncertainties within EU public procurement law regarding framework agreements. *Journal of Public Procurement, vol. 16, No. 4, pp. 505-527,* doi: 10.1108/JOPP-16-04-2016-B004

[8] Wright, T., Conley, H. (2018). Advancing gender equality in the construction sector through public procurement: Making effective use responsive regulation. *Economic and Industrial Democracy,* doi: 10.1177/0143831X17745979

[9] Langr, I. (2018). Public procurement in the systematic corrupiton environment: Evidence from the Czech Republic. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy,* 11(2): 53-79. doi: 10.2478/nispa-2018-0013

[10] Baltrunaite, A. (2019). Political contributions and Public procurement: Evidence from Lithuania. *Journal of the European Economic Association*. (541-548). doi:10.1093/jeea/jvz016

[11] Pierre-Guillaume, M., Laurent, W. (2010). Is corruption an efficient grease? *World Development, vol. 38, No. 3, pp. 244-259.* doi:10.1016/j.worlddev.2009.06.004

[12] Bearfield, D., A., Bowman, A., O. (2016). Can you find it on the web? *An Assessment of Municipal E-Government Transparency. The American Review of Public Administration*. doi: 10.1177/0275074015627694

[14] Bauhr, M., Czibik, Á., De Fine Licht, J., Fazekas, M. (2019). Lights on the shadows of public procurement: Transparancy as an antidote to corruption. *Wiley Governance*. doi: 10.1111/gove.12432

[15] Ferwerda, J., Deleanu, I. & Unger, B. (2017). Corruption in Public procurement: Finding the right indicators. *Eur J Crim Policy Res 23, 245-267*. doi: 10.1007/s10610-016-9312-3

[16] Fazekas, M., Blum, J., R. (2021). Improve public procurement outcomes. *Policy research working paper 9690*. doi: 10.986/35727

[17] Pavel, J., Sičáková-Beblavá, E. (2013). Do e-auctions realy improve the Efficiency of public procurement? The case of the Slovak municipalities. *Prague Economics Papers, 22(1): 111-124.* doi: 10.18267/j.pep.443

[18] Gavurova, B., Belas, J., Rowland, Z. & Kubak, M. (2021). The impact of agreement on government procurement use on the competition in Slovak healthcare sector. *Administrative management public, (36):102-112.* doi: 10.24818/AMP/2021.36-06

7.5 Ostatní

[1] OECD. (2022). Integrity in Public Procurement. *OECD Home*. Dostupné z: https://www.oecd.org/gov/public-procurement/integrity/

[2] SIMAP. (2022). Information about European public procurement. *SIMAP*. Dostupné z: https://simap.ted.europa.eu/cpv

[3] BusinessINFO.cz. (2021). Veřejné zakázky si zaslouží transparentnost. Postará se o ni analytika firmy Datlab, jedna z prvních investic fondu Tilia Impact Ventures. *Články a aktuality*. Dostupné z: https://www.businessinfo.cz/clanky/verejne-zakazky-si-zaslouzi-transparentnost-postara-se-o-ni-analytika-firmy-datlab-jedna-z-prvnich-investic-fondu-tilia-impact-ventures/

8 Seznam použitých objektů

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Členění zakázek dle předmětu 4
Obrázek 2: Evropská a národní právní působnost v oblasti veřejných zakázek 5
Obrázek 3: Druhy zadávacího řízení dle režimu VZ 14
Obrázek 2: Vytvoření relačního vztahu 35

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled finančních limitů VZ 5
Tabulka 2: Red flags v rámci zadávání veřejných zakázek 28
Tabulka 3: Rozměr datasetů 31
Tabulka 4: Procentuální proporce velikost vs druh VZ 51
Tabulka 5: Přehled průměrného objemu EUR a procentního podílu 53
Tabulka 6: TOP5 ČR 54
Tabulka 7: Podlimitní vs. nadlimitní VZ SK 55
Tabulka 8: Přehled objemu EUR a procentního podílu SK 57
Tabulka 9: TOP5 SK 58
Tabulka 10: Podlimitní vs nadlimitní VZ HU 59
Tabulka 11: TOP5 HU 62
Tabulka 12: Podlimitní vs. nadlimitní VZ PL 63
Tabulka 13: Přehled objemu EUR a procentní podíl PL 64
Tabulka 14: TOP5 PL 65
Tabulka 15: Shrnutí a index řádného zadávání 79

8.3 Seznam grafů

Graf 3: Četnost VZ dle CPV kódů 52
Graf 4: Počet zakázek v jednotlivých letech 52
Graf 5: Objem EUR v jednotlivých letech 52
Graf 6: Procentuální vyjádření dle zadávacího řízení 54
Graf 7: Počet veřejných zakázek dle zadávacího řízení 54

Graf 8: Druh VZ SK 55
Graf 9: Velikost VZ SK 55
Graf 10: Předmět veřejné zakázky dle CPV SK 56
Graf 11: Objem EUR v jednotlivých letech SK 57
Graf 17: Předmět veřejné zakázky dle CPV HU 60
Graf 18: Počet zakázek ve letech HU 60
Graf 19: Objem EUR HU 60
Graf 20: Přehled objemu EUR a procentního podílu 61
Graf 21: Počet dle zadávacího řízení HU 61
Graf 25: Klasifikace VZ dle CPV kódů PL 63
Graf 26: Objem EUR v letech PL 64
Graf 30: Hodnocení transparentnosti ČR 68
Graf 31: Hodnocení transparentnosti SK 69
Graf 32: Hodnocení transparentnosti HU 70
Graf 33: Hodnocení transparentnosti PL 71
Graf 34: Hodnocení potenciální rizikovosti CZ 72
Graf 35: Hodnocení potenciální rizikovosti SK 73
Graf 36: Hodnocení potenciální rizikovosti HU 74
Graf 37: Hodnocení potenciálního rizika PL 75
Graf 38: Hodnocení správní kapacity CZ 76
Graf 39: Hodnocení správní kapacity SK 77
Graf 40: Hodnocení správní kapacity HU 78
Graf 41: Hodnocení správní kapacity PL 79

9 Přílohy

DIGIWHIST - CSV variable list	Description
tender_row_nr	Unique tender identifier within the given dataset.
tender_id	Internal persistent id of tender generated by DIGIWHIST
tender_country	Country of the tender.
tender_title	Tender title.
tender_size	Whether the tender is below of above the EU publication threshold. It is based either on the original publication (if they explicitly publish this information), or our ex post estimation based on supply type, buyer type, estimated and final contract values.
tender_supplyType	The type of the purchase. It can have the following values: supplies, services, public works.
tender_procedureType	Procedure type mapped to DIGIWHIST standard. It is based on the original procedure type published on the source publication that we recategorized to a standard enumeration. The DIGIWHIST categories are the following: Open, Restricted, Restricted with publication, Negotiated without publication, Competitive dialog, Design contest, Minitender, DPS purchase, Outright award, Approaching bidders, Public contest, Negotiated, Innovation Partnership, Concession, Other (national type)
tender_nationalProcedureType	Procedure type as it is published in the source publication. Therefore, it contains jurisdiction specific procedure types that might not be possible to standardize in tender_procedureType.
tender_selectionMethod	Whether the winner supplier is the lowest priced tender or the most economically advantageous tender ('MEAT'). In case of MEAT, the contracting authorities can qualify their awarding criteria (quality, technical details or sustainability etc.).
tender_mainCpv	Main product code of the tender. It is based on the Common Procurement Vocabulary (CPV) codes published on the source publication - https://simap.ted.europa.eu/cpv
tender_cpvs	List of product codes purchased in the tender. It is based on the Common Procurement Vocabulary (CPV) codes published on the source publication - https://simap.ted.europa.eu/cpv
tender_addressOfImplementation_nuts	Regional code of the tender implementation. (These are published NUTS codes from the source publication - https://en.wikipedia.org/wiki/Nomenclature_of_Territorial_Units_for_Statistics)
tender_year	Year of the tender.
tender_eligibleBidLanguages	Eligible languages for bid submission.
tender_npwp_reasons	Reasons for negotiated procedure without publication.
tender_awardDeadline	The latest date until which the tender is to be awarded. Bidders usually need to bound by their bids until this day but it can differ across jurisdictions.
tender_contractSignatureDate	The date of contract signature if the tender only has one lot or all lots have the same signature date.
tender_awardDecisionDate	The award decision date.
tender_bidDeadline	The final deadline until when companies can submit a bid. It is based on the latest call for tender document published.
tender_completionDate	Envisaged date of tender completion.
tender_cancellationDate	The date of cancellation of the tender.
tender_contractSignatureDate	The date of signing the tender.
tender_estimatedStartDate	Estimated start date of the contract.
tender_estimatedCompletionDate	Estimated completion date of the contract.
tender_estimatedDurationInYears	Estimated length of the contract in years.
tender_estimatedDurationInMonths	Estimated length of the contract in months.

tender_estimatedDurationInDays	Estimated length of the contract in days.
tender_isEUFunded	Whether the tender has EU funding.
tender_isDps	Whether the tender is a dynamic purchasing system. (This is a purchasing mode is similar to framework agreements.)
tender_isElectronicAuction	Whether the tender uses an electronic auction
tender_isAwarded	Whether the tender is awarded or not.
DIGIWHIST - CSV variable list	**Description**
tender_isCentralProcurement	Whether the purchase is a centralized procurement.
tender_isJointProcurement	Whether the purchase is a joint procurement (when multiple public bodies purshase something jointly, e.g. because of economies of scale)
tender_isOnBehalfOf	Whether the purchase is made on behalf of another public body.
tender_isFrameworkAgreement	Whether the tender is a framework agreement.
tender_isCoveredByGpa	Whether the tender is covered by the WTI framework agreement. See more: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm
tender_hasLots	Whether the tender has multiple lots.
tender_estimatedPrice	Estimated price of the tender.
tender_estimatedPrice_currency	Estimated price currency of the tender.
tender_estimatedPrice_minNetAmount	Minimum estimated price if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
tender_estimatedPrice_maxNetAmount	Maximum estimated price if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
tender_estimatedPrice_EUR	Estimated price of the tender in Euro
tender_finalPrice	Final price of the tender.
tender_finalPrice_currency	Final price's currency.
tender_finalPrice_minNetAmount	Minimum final price if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
tender_finalPrice_maxNetAmount	Maximum final price if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
tender_finalPrice_EUR	Final price of the tender in EUR.
tender_description_length	Length of the tender description (number of characters).
tender_personalRequirements_length	Length of the personal requirements set out for participation (number of characters).
tender_economicRequirements_length	Length of the economic requirements set out for participation (number of characters).
tender_technicalRequirements_length	Length of the technical requirements set out for participation (number of characters).
tender_documents_count	Number of documents related to the tender (for example, tender plans or specifications).
tender_awardCriteria_count	Number of award criteria used in evaluating the bids.
tender_corrections_count	Number of corrections related to the tender.
tender_onBehalfOf_count	Number of buyers on behalf the tender is managed.
tender_lots_count	Number of lots in the tender.
tender_publications_count	Number of publications related to the tender.
Integrity indicators	0 refers to low integrity (high risk), while 100 refers to high integrity (low risk) practice.
tender_indicator_INTEGRITY_SINGLE_BID	0: single bid was received, 100: multiple bids were received.
tender_indicator_INTEGRITY_CALL_FOR_TENDER_PUBLICATION	0: no call for tender announcement was published, 100: a call for tender announcement was published
tender_indicator_INTEGRITY_ADVERTISEMENT_PERIOD	Whether the advertisement period length is related positively to single bidding. The exact thresholds per country can be found in the indicator description. 0: the advertisement period length is risky, 100: the advertisement period length is not risky.

tender_indicator_INTEGRITY_PROCEDURE_TYPE	Whether the procedure type is non-open and related to higher probability of single bidding. 0: the procedure type is non-open or has higher probability of single bidding, 100: the procedure type is open.
tender_indicator_INTEGRITY_DECISION_PERIOD	Whether the decision period length or missing decision period length is related positively to single bidding. The exact thresholds per country can be found in the indicator description. 0: if it is related positively to single bidding, 100: if it is not related to single bidding.

DIGIWHIST - CSV variable list	**Description**
tender_indicator_INTEGRITY_TAX_HAVEN	Whether the winner company is registered in a tax haven country. The exact definitions can be found in the indicator description. 0: The supplier is registered in a tax haven country based on the Financial Secrecy Index (cut-off point: 59.5), 100: the supplier is not registered in a tax haven country.
tender_indicator_INTEGRITY_NEW_COMPANY	Whether the winner company is less than one year when winning the contract. 0: if the supplier is less than one year old when winning the contract, 100: if the supplier is more than one year old when winning the contract.
Administrative capacity indicators	0 refers to low administrative capacity, while 100 refers to high administrative capacity.
tender_indicator_ADMINISTRATIVE_CENTRALIZED_PROCUREMENT	0: if the tender is a centralized procurement, 100: if the tender is not a centralised procurement.
tender_indicator_ADMINISTRATIVE_ELECTRONIC_AUCTION	0: if the tender does not use an electonic auction, 100: if the tender uses an electonic auction in the awarding process.
tender_indicator_ADMINISTRATIVE_COVERED_BY_GPA	0: if the tender does not use a WTO framework agreement, 100: if the tender uses a WTO framework agreement.
tender_indicator_ADMINISTRATIVE_FRAMEWORK_AGREEMENT	0: if the tender is not a framework agreement, 100: if the tender is a framework agreement.
tender_indicator_ADMINISTRATIVE_ENGLISH_AS_FOREIGN_LANGUAGE	0: If the buyer has not accepted bids in English as a foreign language, 1: if the buyer has accepted bids in English as a foreign language.
tender_indicator_ADMINISTRATIVE_NOTICE_AND_AWARD_DISCREPANCIES	Share of fields with the same values in the CFT and CA documents. (more consistent notices mean higher administrative capacity)
Transparency indicators	0 refers to high transparency, while 100 refers to low transparency.
tender_indicator_TRANSPARENCY_NUMBER_OF_KEY_MISSING_FIELDS	Share of key non-missing fields in any call for tender or contract award document related to the tender.
lot_row_nr	Unique lot identifier within a given tender.
lot_title	Lot title.
lot_selectionMethod	Whether the winner supplier is the lowest priced tender or the most economically advantageous tender ('MEAT'). In case of MEAT, the contracting authorities can qualify their awarding criteria (quality, technical details or sustainability etc.).
lot_status	Whether the lot was awarded
lot_contractSignatureDate	The date of contract signature if the tender has multiple lots.
lot_cancellationDate	Lot cancellation date.
lot_isAwarded	Whether the lot was awarded.
lot_estimatedPrice	Estimated price of the given lot.
lot_estimatedPrice_currency	Estimated price currency.
lot_estimatedPrice_minNetAmount	Minimum estimated price of the given lot if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
lot_estimatedPrice_maxNetAmount	Maximum estimated price of the given lot if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
lot_estimatedPrice_EUR	Estimated price of the given lot in Euro
lot_lotNumber	Lot number from the source publication.

lot_bidsCount	Total number of bids submitted for a given lot.
lot_validBidsCount	Total number of valid bids (those that were not excluded) submitted for a given lot.
lot_smeBidsCount	Total number of bids submitted by SMEs for a given lot.
lot_electronicBidsCount	Total number of bids submitted by electronic means for a given lot.
lot_nonEuMemberStatesCompaniesBidsCount	Total number of bids submitted by foreign companies not registered in EU Member States.
lot_otherEuMemberStatesCompaniesBidsCount	Total number of bids submitted by foreign companies registered in EU Member States.
lot_foreignCompaniesBidsCount	Total number of bids submitted by foreighn companies.
lot_description_length	Length of the tender description (number of characters).
bid_row_nr	Unique bid identifier within tender.
bid_isWinning	Whether it was a winner bid.
DIGIWHIST - CSV variable list	**Description**
bid_isSubcontracted	Whether part of the contract is planned to be subcontracted.
bid_isConsortium	Whether the bid is submitted by a consortium.
bid_price	The bid price.
bid_price_currency	Bid price currency.
bid_price_minNetAmount	Minimum bid price if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
bid_price_maxNetAmount	Maximum bid price if it is given (or stored) as an interval in the source publication.
bid_price_EUR	The bid price in EUR.
buyer_rowNr	Unique buyer identifier within tender.
buyer_id	Unique identifier of the buyer.
buyer_name	Name of the buyer.
buyer_buyerType	Type of the buyer. It can have the following values: NATIONAL_AUTHORITY, NATIONAL_AGENCY, REGIONAL_AUTHORITY, REGIONAL_AGENCY, PUBLIC_BODY, EUROPEAN_AGENCY, UTILITIES, OTHER.
buyer_mainActivities	Main activity of the buyer. It can have the following values: GENERAL_PUBLIC_SERVICES, SOCIAL_PROTECTION, EDUCATION, HEALTH, ENVIRONMENT, PUBLIC_ORDER_AND_SAFETY, HOUSING_AND_COMMUNITY_AMENITIES, DEFENCE, ECONOMIC_AND_FINANCIAL_AFFAIRS, RECREATION_CULTURE_AND_RELIGION, GAS_AND_HEAT_PRODUCTION, GAS_AND_OIL_EXTRACTION, COAL_AND_OTHER_EXTRACTION, ELECTRICITY, WATER, POSTAL, RAILWAY, URBAN TRANSPORT, PORT, AIRPORT, OTHER, and the national raw terms that could not be categorized.
buyer_id	Published ID of the organization from source.
buyer_name	Name of the buyer.
buyer_nuts	Regional code of the buyer. (These are published NUTS codes from the source publication - https://en.wikipedia.org/wiki/Nomenclature_of_Territorial_Units_for_Statistics)
buyer_city	City of the buyer.
buyer_country	Country of the buyer.
buyer_postcode	Postcode of the buyer.
bidder_row_nr	Unique bidder id within tender.
bidder_id	Identifier of the bidder company.
bidder_name	Name of the bidder company.
bidder_nuts	Regional code of the bidder company. (These are published NUTS codes from the source publication - https://en.wikipedia.org/wiki/Nomenclature_of_Territorial_Units_for_Statistics)
bidder_city	City of the bidder company.
bidder_country	Country of the bidder company.

bidder_postcode	Postcode of the bidder company.
tender_publications_firstCallForTenderDate	Publication date of the first call for tender announcement.
tender_publications_lastCallForTenderDate	Publication date of the last call for tender announcement.
tender_publications_firstdContractAwardDate	Publication date of the first contract award announcement.
tender_publications_lastContractAwardDate	Publication date of the last contract award announcement.
tender_publications_lastContractAwardUrl	URL of the last contract award announcement.